

Vlaanderen
is omgeving

Omgevingshandhavingsrapport 2020

 Handhavingsuitvoering

DEPARTEMENT
OMGEVING

omgeving.vlaanderen.be

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	DECRETALE BASIS	19
1.2	CONTEXT OPMAAKPROCES EN RANDBEMERKINGEN	5
1.3	OPBOUW RAPPORT	8
2	GEWESTELIJKE HANDHAVINGSFACTOREN	19
2.1	AFDELING HANDHAVING – DEPARTEMENT OMGEVING	21
2.2	AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS	25
2.3	VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ	28
2.4	VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ	30
2.5	OPENBARE VLAAMSE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ	32
2.6	AFDELING GEBIEDSONTWIKKELING, OMGEVINGSPLANNING EN -PROJECTEN (VOORMALIGE AFDELING MILIEUVERGUNNINGEN), DEPARTEMENT OMGEVING	34
2.7	AFDELING GEBIEDSONTWIKKELING, OMGEVINGSPLANNING EN -PROJECTEN & VLAAMS PLANBUREAU OMGEVING (VOORMALIGE AFDELING LAND EN BODEMBESCHERMING, ONDERGROND EN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN), DEPARTEMENT OMGEVING	36
2.8	DEPARTEMENT MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN	38
2.9	VLAAMS AGENTSCHAP ZORG EN GEZONDHEID	40
2.10	DE VLAAMSE WATERWEG	42
2.11	AGENTSCHAP WONEN VLAANDEREN - AFDELING WOONKWALITEIT - VLAAMSE WOONINSPECTIE	44
2.12	AGENTSCHAP MARITIEME DIENSTVERLENING EN KUST	46
2.13	AGENTSCHAP WEGEN EN VERKEER	46
3	PROVINCIES	47
3.1	PROVINCIES TOTAAL	48
3.2	LIMBURG	48
3.3	VLAAMS-BRABANT	49
3.4	ANTWERPEN	49
3.5	OOST-VLAANDEREN	50
3.6	WEST-VLAANDEREN	50
4	LOKALE HANDHAVINGSFACTOREN	51
4.1	GEMEENTEN GLOBAAL	54
4.2	GEMEENTEN – GECLUSTERD - VRIND	56
4.2.1	VRIND – Cluster <i>Platteland</i>	57
4.2.2	VRIND – Cluster <i>Overgangsgebied</i>	60
4.2.3	VRIND – Cluster <i>Structuurondersteunende gemeenten</i>	63
4.2.4	VRIND – Cluster <i>Regionaal stedelijke rand</i>	66
4.2.5	VRIND – Cluster <i>Grootstedelijke rand</i>	69
4.2.6	VRIND – Cluster <i>Stedelijk gebied rond Brussel</i>	72
4.2.7	VRIND – Cluster <i>Kleinstedelijk provinciaal</i>	75
4.2.8	VRIND – Cluster <i>Groot- en centrumsteden</i>	78
4.3	INTERGEMEENTELIJKE VERENIGINGEN - GLOBAAL	81
4.4	POLITIEZONES - GLOBAAL	83
5	FEDERALE EN LOKALE POLITIE ALGEMEEN.....	84
6	HOGЕ RAAD VOOR DE HANDHAVINGSUITVOERING	85
7	SANCTIONERING	87
7.1	STRAFRECHTELIJK	88
7.1.1	VTE PARKETMAGISTRATEN	89
7.1.2	INSTROOM	90
7.1.3	VOORUITGANGSSTAAT d.d. 9 januari 2021	91
7.1.4	SEPONERING	94
7.2	BESTUURLIJK	96
7.2.1	GEWESTELIJKE BEBOETINGSSENTITEIT	96
7.2.2	HANDHAVINGSCOLLEGE	99

1 INLEIDING

Dit rapport toont een aantal basisgegevens over de handhaving van de milieuregelgeving en de regelgeving rond ruimtelijke ordening in 2020 door de verschillende handhavingsactoren – overheidsinstanties met handhavingsbevoegdheden – in het Vlaamse Gewest. Deze actoren zijn zowel federaal georganiseerd (parketten, federale politie), gewestelijk (o.a. afdeling Handhaving van het departement Omgeving, Agentschap voor Natuur en Bos, Vlaamse Landmaatschappij, de gewestelijke beboetingsentiteit...), provinciaal (provincies), als lokaal (gemeenten, lokale politiezones, intergemeentelijke verenigingen).

Aan de hand van een bevraging van deze handhavingsactoren werden cijfers verzameld over de door hen uitgevoerde handhaving. Deze data worden in handhavingsfiches en andere (grafische) weergaves getoond in dit rapport en vormen zo de basis voor een evaluatie van de handhavingsuitvoering in 2020. In het onderdeel ‘beschouwingen’ wordt hiertoe een aanzet gegeven.

1.1 CONTEXT OPMAAKPROCES EN RANDBEMERKINGEN

Het *Omgevingshandhavingsrapport 2020 – handhavingsuitvoering* is het eerste dat wordt opgemaakt door het Departement Omgeving; maar kent zijn voorlopers in de milieuhandhavingsrapporten en de handhavingsrapporten ruimtelijke ordening van de voormalige Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu (VHRM).

In 2021 werd de VHRM opgeheven en werd de rapporteringtaak overgedragen aan het Vlaams Planbureau Omgeving van het Departement Omgeving. Om een rapporteringsvacuüm met betrekking tot jaargang 2020 te vermijden, werd de bevraging van de handhavingsactoren zoals gehanteerd door de VHRM ongewijzigd overgenomen, maar werd reeds gezocht naar een nieuwe, geoptimaliseerde wijze van rapportering. Die moet leiden tot vooruitgang op het vlak van:

1. Integratie

In plaats van een afzonderlijk milieuhandhavingsrapport en een afzonderlijk handhavingsrapport ruimtelijke ordening zal voor het eerst een geïntegreerd OHR worden gepubliceerd. Gelet op de verschillen in bevoegdheden, functies, en de deels verschillende handhavingsinstrumenten is er wel nog sprake van milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening in de rapportering, maar worden beide naast elkaar geplaatst per handhavingsactor om een overkoepelende weergave te tonen.

2. Behapbaarheid dataweergave en visualisatie

De nieuwe dataweergave -, een handhavingsfiche per actor -, moet snel een toegankelijk beeld creëren van de handhavingsinzet- en activiteiten van een welbepaalde actor. Het opzet is niet om in buitensporige mate van detail te treden, maar wel om op een overzichtelijke wijze een set van relevante handhavingsdata op een herkenbare manier weer te geven. Verschillende handhavingsactoren hebben eigen gedetailleerde rapporten over hun activiteiten. De bedoeling in dit rapport is echter om een overkoepelende generieke dataset te presenteren over een geheel van handhavingsactiviteiten.

Dit rapport geeft de handhavingsactoren op lokaal niveau - zijnde de gemeenten, de lokale politie en de intergemeentelijke verenigingen – afzonderlijk weer, terwijl zij mogelijk wel hetzelfde werkingsgebied hebben. Omdat het met de huidige bevraging en de ontvangen gegevens niet mogelijk is om een zuiver geografisch beeld te maken van de handhavingsactiviteiten in één bepaalde gemeente, worden de gemeenten in dit jaar nog geclusterd weergegeven en moeten de fiches van de lokale politie en de intergemeentelijke verenigingen hiernaast worden gelezen. De situatie kan immers zijn dat een gemeente er niet – of slechts gedeeltelijk – voor kiest om handhaving binnen de eigen gemeentelijke diensten te organiseren; maar een beroep doet op de lokale politie en/of een intergemeentelijke vereniging voor het uitvoeren van de handhavingsactiviteiten. Om dit beeld in de toekomst zuiverder te krijgen en geen handhavingsactiviteiten onderbelicht te laten, zal een meer geografische benadering worden gehanteerd in de bevraging. De gemeenten zullen worden gevraagd welke handhavingsactiviteiten door welke lokale actoren werden uitgevoerd op hun grondgebied.

De gebruikte data in dit rapport zijn gegevens die met het oog op deze rapportering werden verzameld bij de handhavingsactoren. De dataverantwoordelijkheid blijft echter bij de handhavingsactoren zelf, aangezien de gegevens niet worden gegenereerd door het Departement Omgeving maar aan de hand van een bevraging/enquête werden aangeleverd door de handhavingsactoren. De gegevens worden weergegeven zoals ontvangen van de bevragden.

Hoewel de handhavingsactoren al 12 jaar over milieu en 6 jaar over ruimtelijke ordening worden bevragd, hebben heel wat handhavingsactoren aangegeven dat de door hun aangeleverde data inschattingen zijn of een pragmatische abstractie van de realiteit, vaak door een beperkte of andere manier van monitoring of een specifiek hiertoe ontwikkelde werklasmeting. Deze ruis dient meegenomen te worden bij de verdere lezing van de gegevens, omdat niet alle data een effectieve weergave zijn van de werkelijkheid. Het opzet is om vanaf 2021 niet meer in een (te) gedetailleerde bevraging over de handhavingsuitvoering te voorzien en *overfitting* te vermijden, maar voornamelijk te focussen op generieke handhavingsdata. Dit maakt dat kan worden verwacht dat de kwaliteit van de data erop vooruit kan gaan. Ook het blijven inzetten op het belang van een goede monitoring kan deze kwaliteitsomslag aansterken. De komende jaren zal onderzocht worden of bepaalde bestaande tools en monitoringssystemen kunnen worden aangewend om (meer) handhavingsdata te genereren, zoals bijvoorbeeld de Controle Viewer of het Omgevingsloket.

Daarnaast moet opgemerkt worden dat de bevraging geen 100% responsgraad opleverde, wat implicaties heeft op de interpreteerbaarheid van de cijfergegevens en waardoor er geen uitspraken kunnen worden gedaan over het volledige geheel aan handhavingsactoren.

LEGENDE MILIEU

Pictogram	Betekenis	Duiding
	Inwonersaantal	Het inwonersaantal d.d. 1 januari 2021 Bij geclusterde handhavingsactoren heeft het inwonersaantal betrekking op de responderende actoren.
	Klasse 1 inrichtingen	De klassen 1, 2 en 3 duiden op de graad van mogelijke hinder van het bedrijf/de inrichting voor mens en milieu. De indeling in klassen is gebaseerd op de aard en de belangrijkheid van de milieueffecten. (VLAREM II – bijlage 2 – indelingslijst) Klasse 1: de meest hinderlijke activiteit (vergunningsplichtige inrichting)
	Klasse 2 inrichtingen	Klasse 2: de minder hinderlijke activiteit (vergunningsplichtige inrichting)
	Klasse 3 inrichtingen	Klasse 3: de minst hinderlijke activiteit (meldingsplichtige inrichting)
	Niet-vergunde inrichtingen	Aan de gemeenten werd gevraagd een schatting te geven van het aantal (totaal) niet-vergunde inrichtingen op hun grondgebied in 2020. Het betreft hier die inrichtingen die evenwel op basis van de VLAREM zouden kunnen geclassificeerd worden als zijnde een klasse 1-, klasse 2- of klasse 3-inrichting, maar zo (nog) niet werden vergund.
	Door de burgemeester opgelegde bestuurlijke maatregelen	De burgemeester of zijn plaatsvervanger is bevoegd om voor de milieu-inbreuken of milieumisdrijven bestuurlijke maatregelen op te leggen. (DABM, artikel 16.4.6). Milieu-inbreuk: schendingen van milieuregels zonder of met beperkte schade aan mens of milieu, zoals het niet naleven van administratieve voorschriften. (DABM, artikel 16.1.2, 1°) Milieumisdrijf: alle andere milieuschendingen, zoals de ernstige vormen van milieucriminaliteit. (DABM, artikel 16.1.2, 2°) De bestuurlijke maatregelen kunnen de vorm aannemen van: 1° een bevel om maatregelen te nemen om de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of herhaling ervan te voorkomen; 2° een bevel om activiteiten, werkzaamheden of het gebruik van zaken te beëindigen; 3° een feitelijke handeling van de burgemeester of zijn plaatsvervanger op kosten van degene aan wie de bestuurlijke maatregelen werden opgelegd, om de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of herhaling ervan te voorkomen; 4° een combinatie van deze maatregelen. De bestuurlijke maatregelen kunnen onder meer het volgende inhouden: 1° de stopzetting of uitvoering van werkzaamheden, handelingen of activiteiten; 2° het verbod op het gebruik van of de verzegeling van gebouwen, installaties, machines, toestellen, transportmiddelen, containers, terreinen en alles wat zich daarin of daarop bevindt; 3° de volledige of gedeeltelijke sluiting van een inrichting;

	Toezichthouder	<p>De toezichthouders zien toe op de naleving van de milieuvorschriften. (DABM, artikel 16.3.9)</p> <p>De volgende personen kunnen toezichthouders zijn:</p> <p>1° gewestelijke toezichthouders: de personeelsleden van het departement en de agentschappen die behoren tot een van de beleidsdomeinen, vermeld in artikel III.1, eerste lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, die worden aangewezen door de Vlaamse Regering;</p> <p>2° de provinciale toezichthouders: de personeelsleden van de provincie die worden aangewezen door de deputatie;</p> <p>3° de gemeentelijke toezichthouders: de personeelsleden van de gemeente die worden aangewezen door het college van burgemeester en schepenen;</p> <p>4° de intergemeentelijke toezichthouders: de personeelsleden van een intergemeentelijk samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid die worden aangewezen door het bevoegde orgaan;</p> <p>5° de toezichthouders van politiezones: de personeelsleden van een politiekezone die worden aangewezen door het bevoegde orgaan. (DABM, artikel 16.3.1.)</p>
	VTE besteed aan milieu-handhavingstaken	<p>Het betreft het geheel van de voltijdsequivalenten dat door de actor werd besteed aan milieuhandhaving; zowel de tijd die werd besteed aan milieuhandhavingstaken door de toezichthouders als de tijd besteed aan administratieve ondersteuning voor de milieuhandhavingstaken door niet-toezichthouders. Door ook rekening te houden met deze administratieve ondersteuning wordt het geheel van handhavingstaken (voorbereiding, administratieve opvolging,...) correcter in beeld gebracht; aangezien handhaving het loutere inspectiegedeelte overstijgt. Dit verklaart waarom het aantal VTE bij bepaalde actoren hoger is dan het aantal toezichthouders.</p> <p>*Niet alle toezichthouders oefenen deze functie voltijds uit</p>
Milieuhand-havings-controles		Controles uitgevoerd in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet door de toezichthouder(s) tussen 1 januari 2020 en 31 december 2020. (exclusief de controles uitgevoerd in het kader van de adviesverlening en/of het afleveren van de milieuvergunning)
	Klachten	Milieuhandhavingscontroles uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen rechtstreeks bij de handhavingsactor.
	Vraag overheidsinstantie	Milieuhandhavingscontroles uitgevoerd op vraag van een andere overheidsinstantie (anderen dan politiekezone).
	Eigen initiatief	Milieuhandhavingscontroles uitgevoerd op eigen initiatief, bijvoorbeeld in het kader van een geplande handhavingscampagne.
	Politiekezone	Milieuhandhavingscontroles uitgevoerd op vraag van de politiekezone.
	Bijstand	Milieuhandhavingscontroles waarbij fysieke bijstand werd geleverd aan andere handhavingsdiensten door de toezichthouder(s) van de politiekezone
	Onvoorzien	Milieuhandhavingscontroles die onvoorzien werden uitgevoerd tijdens de uitoefening van andere, niet aan handhaving gerelateerde, werkzaamheden.
Gemiddeld per toezichthouder	Gemiddeld aantal milieuhandhavings-controles per toezichthouder	<p>Het aantal milieuhandhavingscontroles gedeeld door het aantal toezichthouders. Dit gemiddelde geeft een beeld van het aantal milieuhandhavingscontroles dat een toezichthouder in 2020 uitvoerde.</p> <p><i>Opmerking:</i> niet elke controle is van een gelijke "grootte/orde". Bepaalde controles zijn routinecontroles, anderen kunnen volledige doorlichtingen zijn. Bepaalde controles gebeuren 'op stukken', anderen houden plaatsbezoeken in.</p>
Gemiddeld per VTE	Gemiddeld aantal milieuhandhavings-controles per voltijds equivalent	<p>Het aantal milieuhandhavingscontroles gedeeld door het totaal aantal voltijdsequivalenten besteed aan milieuhandhaving.</p> <p>Dit gemiddelde is genuanceerder dan het 'gemiddeld aantal milieuhandhavingscontroles per toezichthouder' aangezien dit rekening houdt met de effectieve tijd die de toezichthouder zelf besteedt aan milieuhandhaving én de tijd besteed aan administratieve ondersteuning door niet-toezichthouders om de milieuhandhaving te kunnen faciliteren.</p>

	<p>Bestuurlijke maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met dwangsom • Zonder dwangsom • Geen tijdige uitvoering 	<p>De toezichthouders zijn bevoegd om voor de milieu-inbreuken of milieumisdrijven bestuurlijke maatregelen op te leggen. (DABM, artikel 16.4.6).</p> <p>De bestuurlijke maatregelen kunnen de vorm aannemen van:</p> <p>1° een bevel om maatregelen te nemen om de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of herhaling ervan te voorkomen;</p> <p>2° een bevel om activiteiten, werkzaamheden of het gebruik van zaken te beëindigen;</p> <p>3° een feitelijke handeling van de burgemeester of zijn plaatsvervanger op kosten van degene aan wie de bestuurlijke maatregelen werden opgelegd, om de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of herhaling ervan te voorkomen;</p> <p>4° een combinatie van deze maatregelen.</p> <p>De bestuurlijke maatregelen kunnen onder meer het volgende inhouden:</p> <p>1° de stopzetting of uitvoering van werkzaamheden, handelingen of activiteiten;</p> <p>2° het verbod op het gebruik van of de verzegeling van gebouwen, installaties, machines, toestellen, transportmiddelen, containers, terreinen en alles wat zich daarin of daarop bevindt;</p> <p>3° de volledige of gedeeltelijke sluiting van een inrichting;</p> <p>4° het meenemen van daarvoor vatbare zaken, met inbegrip van afvalstoffen, waarvan het bezit of het gebruik in strijd is met de milieuwetgeving;</p> <p>5° het onmiddellijk vernietigen, op kosten van degene aan wie de bestuurlijke maatregelen werden opgelegd, van zaken die bederfelijk zijn of waarvan het bezit verboden is, kunnen die op kosten van degene aan wie de bestuurlijke maatregelen werden opgelegd, al naar gelang het geval, ofwel onmiddellijk worden vrijgelaten, ofwel worden overgebracht naar een erkend opvangcentrum voor vogels en wilde dieren, ofwel worden vernietigd. (DABM, artikel 16.4.7)</p> <p>Samen met bestuurlijke maatregelen kan een bestuurlijke dwangsom worden opgelegd voor het geval dat de bestuurlijke maatregelen niet of niet tijdig worden uitgevoerd. (DABM, artikel 16.4.2)</p> <p>In de rapportering wordt bij bepaalde actoren een onderscheid gemaakt tussen de door de toezichthouders opgelegde bestuurlijke maatregelen met dwangsom en deze zonder dwangsom. Dit onderscheid werd nog niet opgenomen in de bevraging van alle hiervoor bevoegde handhavingsactoren.</p> <p>Daarnaast wordt een percentage gegeven van het aantal door de toezichthouders opgelegde bestuurlijke maatregelen dat niet tijdig kon worden uitgevoerd.</p>
	<p>Veiligheidsmaatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdig uitgevoerd • Niet-tijdig uitgevoerd 	<p>De toezichthouders kunnen veiligheidsmaatregelen nemen in geval van een aanzienlijk risico voor mens of milieu.</p> <p>Veiligheidsmaatregelen zijn maatregelen waarbij de toezichthouders alle handelingen kan stellen of opleggen die zij onder de gegeven omstandigheden nodig achten om een aanzienlijk risico voor mens of milieu uit te schakelen, tot een aanvaardbaar niveau in te perken of te stabiliseren.</p> <p>In de rapportering wordt een onderscheid gemaakt tussen de door de toezichthouders genomen veiligheidsmaatregelen die tijdig werden uitgevoerd en deze die niet tijdig werden uitgevoerd.</p>
<p>Per 10 000 Inwoners</p>	<p>Gemiddelden per 10.000 inwoners</p>	<p>Gelet op de hoeveelheid lokale handhavingsactoren met identieke bevoegdheden (300 gemeenten, 107 politiezones, 9 intergemeentelijke verenigingen), worden in de handhavingsfiches bepaalde data gewogen ten opzichte van het inwonersaantal. Bij de gemeenten is dit het inwonersaantal van de responderende gemeenten. Bij de politiezones en de</p>

LEGENDE RUIMTELIJKE ORDENING

Pictogram	Betekenis	Duiding
	Vastgelegde prioriteiten inzake de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening	Aan de gemeenten werd gevraagd of er prioriteiten zijn vastgelegd inzake de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO).
	Handhaving VCRO maakt deel uit van het Lokaal Veiligheidsplan	Aan de politiezones werd gevraagd of de handhaving van de VCRO deel uit maakt van het Lokaal Veiligheidsplan.
	Gespecialiseerde cel RO binnen politiezone	Aan de politiezones werd gevraagd of de zone beschikt over een gespecialiseerde cel die zich bezighoudt met ruimtelijke ordening. ³
	Verbalisant	Het personeelslid dat belast is met de uitvoering van de handhaving van de ruimtelijke ordening (VCRO, artikel 6.1.1, 8°) De volgende personen kunnen verbalisant ruimtelijke ordening zijn: 1° de personeelsleden van de entiteit, bevoegd voor de uitvoering van de handhavingstaken met betrekking tot de ruimtelijke ordening, die daarvoor worden aangewezen door de Vlaamse Regering; 2° de personeelsleden van het Vlaamse Gewest van andere entiteiten, die daarvoor worden aangewezen door de Vlaamse Regering; 3° de personeelsleden van de gemeente, die daarvoor worden aangewezen door het college van burgemeester en schepenen; 4° de personeelsleden van een intergemeentelijk samenwerkingsverband, die daarvoor worden aangewezen door de colleges van burgemeester en schepenen. (VCRO, artikel 62.5/1) *Niet alle verbalisanten oefenen deze functie voltijds uit
	Stedenbouwkundig inspecteur	Gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur: de burgemeester of het personeelslid dat belast is met de uitvoering van de handhaving van de ruimtelijke ordening bevoegd voor het grondgebied van een of meer gemeenten die het college of de colleges van burgemeester en schepenen van de gemeente of de gemeenten in kwestie daarvoor als zodanig hebben aangesteld Gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur: het gewestelijke personeelslid dat belast is met de uitvoering van de handhaving van de ruimtelijke ordening bevoegd voor het geheel of voor onderdelen van het grondgebied van het Vlaamse Gewest, die de Vlaamse Regering als zodanig heeft aangesteld als gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur. (VCRO, artikel 6.1.1, 1° en 3°) * Niet alle stedenbouwkundige inspecteurs oefenen deze functie voltijds uit
	VTE besteed aan handhavingstaken	Het betreft het geheel van de voltijdsequivalenten dat door de actor werd besteed aan handhaving ruimtelijke ordening; zowel de tijd die werd besteed aan handhavingstaken door de verbalisanten/ agenten en officieren van gerechtelijke politie van de politiezone en de stedenbouwkundige inspecteurs als de tijd besteed aan administratieve ondersteuning voor de

In de praktijk zijn dit niet steeds andere personen; verbalisanten kunnen ook worden aangesteld als stedenbouwkundige inspecteur en vice versa. Het verschil tussen beide functies is dat de stedenbouwkundige inspecteur een ander arsenaal aan handhavingsinstrumenten heeft. Ze vervullen elk hun eigen rol in het handhavingstraject.

³ Deze vraag werd niet gesteld aangaande milieu. Er worden aldus geen uitspraken gedaan over het feit of de politiezone al dan niet een gespecialiseerde cel milieu hebben.

		gemeentelijke en gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en bij de burgemeester. (VCRO, artikel 6.2.3 §2)
	Verslagen van vaststelling	De agenten en de officieren van gerechtelijke politie en de verbalisanten ruimtelijke ordening kunnen bij de vaststelling van een stedenbouwkundige inbreuk zonder samenloop met een stedenbouwkundig misdrijf, een verslag van vaststelling opstellen dat ze onmiddellijk bezorgen aan de gewestelijke entiteit (Vlaamse entiteit bevoegd om bestuurlijke geldboetes op te leggen), met het oog op bestuurlijke beboeting. (VCRO, artikel 6.2.5)
	Processen-verbaal	Naast de agenten en de officieren van gerechtelijke politie zijn de verbalisanten ruimtelijke ordening bevoegd om stedenbouwkundige misdrijven op te sporen en vast te stellen door een proces-verbaal dat ze onmiddellijk bezorgen aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waar het misdrijf is gepleegd. (VCRO, artikel 6.2.4)
	Bevelen tot staking	De verbalisanten ruimtelijke ordening en de agenten of officieren van de gerechtelijke politie kunnen de onmiddellijke staking van handelingen bevelen als ze vaststellen dat de handeling voldoet aan de materiële omschrijving van een misdrijf of inbreuk als vermeld in artikel 6.2.1 of 6.2.2. van de VCRO. Het stakingsbevel is een preventieve en voorlopige maatregel en is gericht op het voorkomen van schendingen die betrekking hebben op het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.2.1 of 4.2.15 van de VCRO. Het stakingsbevel moet op straffe van verval binnen acht dagen na de betekening van het proces-verbaal of verslag van vaststelling door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur worden bekrachtigd. (VCRO, artikel 6.4.4)
	Bestuursdwang of last onder dwangsom	De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan beslissen om bestuursdwang toe te passen. Bestuursdwang houdt in dat bestuurlijke maatregelen aan overtreders worden opgelegd door middel van een bestuurlijke beslissing die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds het recht op ambtshalve uitvoering insluit. (VCRO, artikel 6.4.7) De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester is bevoegd om aan de overtreder een last onder dwangsom op te leggen. Last onder dwangsom houdt in dat bestuurlijke maatregelen aan overtreders worden opgelegd door middel van een bestuurlijke beslissing die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds de verbeurte van een dwangsom als sanctie bij negatie insluit. (VCRO, artikel 6.4.14)
	Afgesloten minnelijke schikkingen	De gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan, respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of de gemeente, met de overtreder, overtreders of andere belanghebbenden een minnelijke schikking aangaan onder de volgende voorwaarden: 1° het voorwerp van de minnelijke schikking is in overeenstemming met het bevel van de rechtbank, ambtshalve of op vordering van een bevoegde overheid, om een meerwaarde te betalen en/of bouw- of aanpassingswerken uit te voeren en/of de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken; 2° de minnelijke schikking doet geen afbreuk aan het gezag van gewijsde van een tussengekomen rechterlijke beslissing noch aan een beslissing tot toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom; 3° de zakelijke rechten op het onroerend goed waarop de minnelijke schikking betrekking heeft, behoren toe aan een of meer personen die zich door de minnelijke schikking verbinden; 4° de termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen bedraagt niet meer dan vijf jaar. (VCRO, artikel 6.4.19)
	Herstelvorderingen	De stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester kunnen overgaan tot het inleiden van een herstelvordering bij het openbaar ministerie, tot het vorderen van herstel voor de burgerlijke rechter of tot het opstarten van de ambtshalve uitvoering van een gerechtelijke herstelmaatregel, nadat de hoge raad voor de handhavingsuitvoering daarvoor vooraf een positief advies heeft verleend. (VCRO, artikel 6.3.10).

////////////////////////////////////

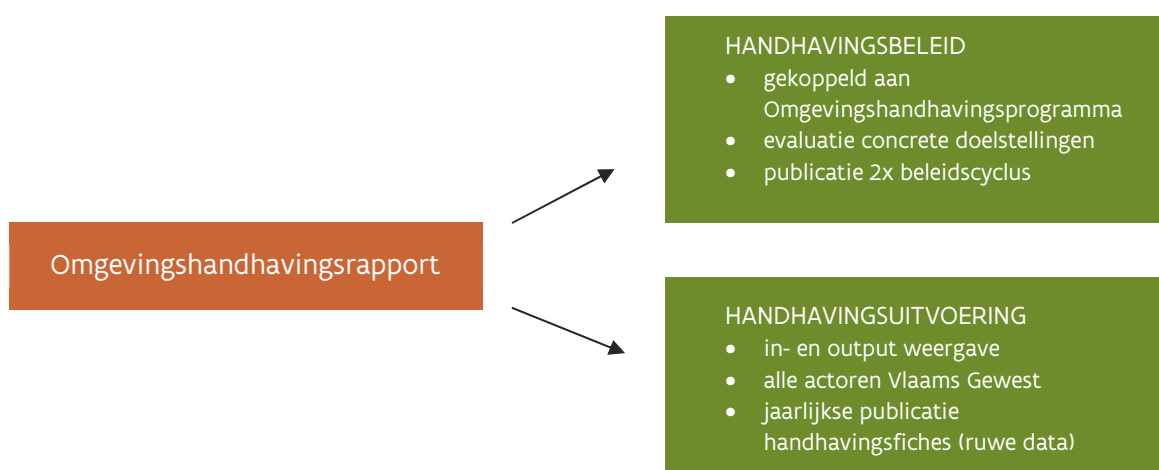
1.3 DECRETALE BASIS

Het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bepaalt in artikel 16.2.3 dat de Vlaamse Regering periodiek rapporteert over het omgevingshandhavingsbeleid en de omgevingshandhavingsuitvoering. De omgevingshandhavingsrapportage wordt opgebouwd rond deze twee luiken, het handhavingsbeleid en de handhavingsuitvoering.

De rapportering inzake het omgevingshandhavings**beleid** is onlosmakelijk gekoppeld aan het Omgevingshandhavingsprogramma⁵ en bestaat uit een kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie van de concrete doelstellingen van dit programma en van de wijze waarop het werd uitgevoerd door de handhavingsactoren. De rapportering wordt tweemaal per beleidscyclus opgemaakt. Van zodra het Omgevingshandhavingsprogramma wordt gepubliceerd, wordt onderzocht welke bestaande monitoringsystemen en onderzoeksmethodes kunnen worden gehanteerd/ moeten worden geoptimaliseerd of ontwikkeld voor deze evaluatie.

De data over de omgevingshandhavings**suitvoering** worden daarentegen jaarlijks online gepubliceerd en bevatten o.a. een input- en outputweergave (*handhavingsfiche*) van de handhavingsactiviteiten van de handhavingsactoren in het Vlaamse gewest in het afgelopen jaar (voorlopig nog steeds) op basis van data aangeleverd door deze handhavingsactoren zelf. De input- en output gegevens hebben betrekking op de personele middelen die worden ingezet voor de handhavingsuitvoering en de inzet van de instrumenten die de handhavers ter beschikking hebben (controles, processen-verbaal, aanmaningen,...). Daarnaast worden ook data ter beschikking gesteld over de sanctionering, o.a. afkomstig van de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg en de gewestelijke beboetingsentiteit die instaat voor de bestuurlijke beboeting. Dit geeft een beeld over het verdere traject van enkele instrumenten, meer bepaald het proces-verbaal en het verslag van vaststelling.⁶ Deze data over handhavingsuitvoering zullen mogelijks (deels) ook kunnen worden gebruikt bij de evaluatie van het omgevingshandhavingsbeleid.

Dit Omgevingshandhavingsrapport (OHR) heeft betrekking op het luik van de omgevingshandhavingsuitvoering en handelt over het jaar 2020.

⁵Het Omgevingshandhavingsprogramma van de Vlaamse Regering bevat de overkoepelende strategische en operationele beleidsdoelstellingen en beleidsprioriteiten voor een gewestelijk geïntegreerd en afgestemd omgevingshandhavingsbeleid en bundelt de vijfjaarlijkse individuele handhavingsprioriteiten van de handhavingsinstanties.

⁶Voor andere mogelijke trajecten wordt enkel de inzet van het instrument belicht, zoals bijvoorbeeld de bestuurlijke maatregelen, herstellingsvorderingen, ... De data ontbreken op dit moment om het vervolg van de inzet van deze instrumenten nauwgezet te kunnen aangeven.

2.1 AFDELING HANDHAVING – DEPARTEMENT OMGEVING

De toezichthouders van de afdeling Handhaving – Departement Omgeving oefenen het toezicht uit op de toepassing van de milieuvoorschriften, vermeld in of vastgesteld krachtens de volgende regelgeving (Milieuhandhavingsbesluit, artikel 21):

- Titel III, titel IV, titel V en titel XV van het DABM;
- de wet Luchtverontreiniging;
- Titel III, hoofdstuk 2 van het gecoördineerd decreet Integraal Waterbeleid;
- de wet Geluidshinder;
- de wet betreffende de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen, infrasonen en ultrasonen;
- het Materialendecreet;
- het Grondwaterdecreet;
- het Milieuvergunningendecreet en het decreet betreffende de omgevingsvergunning;
- Verordening (EG) nr. 1005/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de ozonlaagafbrekende stoffen;
- Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002 Milieuhandhavingsbesluit Geconsolideerde versie van 16-06-2021 Pagina 12/126;
- Verordening (EG) nr. 850/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de persistente organische verontreinigende stoffen en tot wijziging van richtlijn 97/117/EEG;
- Verordening (EG) nr. 166/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 18 januari 2006 betreffende de instelling van een Europees register inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen en tot wijziging van de richtlijn 91/689/EEG en 96/61/EG van de Raad;
- Verordening (EU) nr. 517/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende gefluoreerde broeikasgassen en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 842/2006;
- Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen;
- Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de richtlijn 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie;
- Verordening (EG) nr. 1418/2007 van de Commissie van 29 november 2007 betreffende de uitvoer, met het oog op terugwinning, van bepaalde afvalstoffen, vermeld in bijlage III of III A bij verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad, naar bepaalde landen waarop het OESO-besluit betreffende het toezicht op de grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen niet van toepassing is;
- het Mestdecreet [...].
- het Oppervlakedelfstoffendecreet [...].
- het decreet Diepe Ondergrond [...].

- het verder uitvoeren van de handelingen in strijd met het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding;
- het na 1 mei 2000 plegen van een schending, op welke wijze ook, van de plannen van aanleg en verordeningen die tot stand zijn gekomen volgens de bepalingen van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, en die van kracht blijven zolang en in de mate dat ze niet vervangen worden door nieuwe voorschriften, uitgevaardigd krachtens de codex, tenzij de uitgevoerde werken, handelingen of wijzigingen vergund zijn of tenzij het gaat om de handelingen, vermeld in artikel 6.2.2, 6°;
- het uitvoeren van handelingen die een schending zijn op de bouw- en verkavelingsvergunningen die zijn verleend krachtens het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996;
- het uitvoeren van bepaalde handelingen in watergevoelig openruimtegebied;
- het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat een van de misdrijven, vermeld in één van de voorgaande punten, worden gepleegd.

Bouwinbreuken:

- de instandhouding van de illegale gevolgen van voormelde bouw misdrijven, voor zover die gevolgen zich situeren in kwetsbaar gebied;
- het schenden van de decretaal vereiste verplichtingen van een notaris;
- het uitvoeren van meldingsplichtige handelingen die voorafgaan aan de voorafgaande uitdrukkelijke of stilzwijgende aktenaam van de melding;
- het schenden van de decretaal vereiste informatieplichten;
- het uitvoeren van handelingen zonder de controle van een architect als die controle verplicht is;
- het uitvoeren van onderhoudswerken of van vergunning vrijgestelde handelingen in strijd met bijzondere plannen van aanleg, gemeentelijke uitvoeringsplannen en verkavelingsvergunningen of omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden, voor zover die plannen of vergunningen, of de relevante delen ervan niet zijn opgenomen in een door de gemeenteraad vastgestelde lijst;
- het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat de inbreuken, vermeld onder het eerste, derde, vijfde en zesde punt, worden gepleegd.

2.2 AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS

De toezichthouders van het Agentschap voor Natuur en Bos oefenen het toezicht uit op de toepassing van de milieuvoorschriften, vermeld in of vastgesteld krachtens de volgende regelgeving (Milieuhandhavingsbesluit, artikel 25):

- titel XV van het DABM;
- het Boswetboek;
- de Riviervisserijwet;
- de Jachtwet;
- de Natuurbehoudswet;
- artikel 12, § 1, van het Materialendecreet voor wat betreft de ruimtelijk kwetsbare gebieden, vermeld in artikel 1.1.2, 10°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009;
- de CITES-wet;
- het Bosdecreet;
- het Jachtdecreet;
- het Natuurdecreet;
- Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer;
- Verordening (EG) nr. 865/2006 van de Commissie van 4 mei 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer;
- Verordening (EG) nr. 359/2009 van de Commissie van 30 april 2009 tot schorsing van het binnenbrengen in de Gemeenschap van specimens van bepaalde in het wild levende dier- en plantensoorten.
- Verordening (EEG) nr. 3254/91 van de Raad van 4 november 1991 houdende een verbod op het gebruik van de wildklem in de gemeenschap en op het binnenbrengen in de gemeenschap van pelzen en producten die vervaardigd zijn van bepaalde in het wild levende diersoorten uit landen waar gebruik wordt gemaakt van de wildklem of andere vangmethoden die niet stroken met de internationale normen voor humane vangst met behulp van vallen.
- Pesticidendecreet in speciale beschermingszones vermeld in artikel 36bis van het Natuurdecreet, de bermen langs wegen en spoorwegen en alle terreinen, inclusief de bermen op minder dan zes meter van het talud van het oppervlaktewater.
- Artikel 21 van het Mestdecreet, voor wat betreft de ruimtelijk kwetsbare gebieden, vermeld in artikel 1.1.2, 10°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en voor wat betreft de speciale beschermingszones afgebakend op grond van artikel 36bis van het Natuurdecreet.
- Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten.
- Verordening (EU) nr. 511/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende voor gebruikers bestemde nalevingsmaatregelen uit het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen voortvloeiende uit hun gebruik in de Unie;
- Artikel 1.3.2.2, §1, 1°, 2° en 3°, van het gecoördineerd decreet Integraal Waterbeleid, voor wat betreft de ruimtelijk kwetsbare gebieden, vermeld in artikel 1.1.2, 10°, van de Vlaamse

132 Toezichthouders

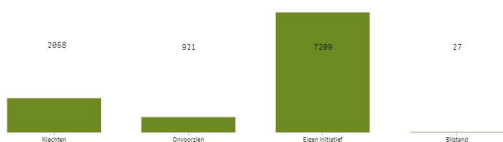

40,9

VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

10215 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder: 77,48 Gemiddeld per VTE: 149,8

2904 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

28,4%

Overtredingsgraad

33

Raadgevingen

1638

Aanmaningen

654

Verslagen van vaststelling

Aantal Procedureverbaalen: **567**

Aantal opgezette bescoofthe maanregelen: **293**

Aantal opgezette vertigendmaanregelen: **0**

Prioriteit: 386

Niet-Prioriteit: 281

Mak omvangem: 19

Zonder dwangem: 274

Geen tijdge ubroesting: 4%

Tidig-utgewerd: 18

Niet-Tidig-utgewerd: 0

114

Dossiers schending vastgesteld

1%

Overtredingsgraad

0

Raadgevingen

32

Aanmaningen

0

Verslagen van vaststelling

82

Processen verbaal (Inlieel - navolgend)

/

Processen verbaal van uitvoering

0

Bevelen tot staling

39 Toezichthouders

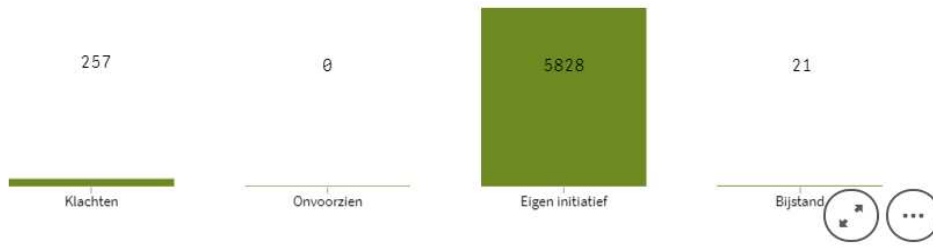
33,6

VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

6106 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder : 156,60

Gemiddeld per VTE : 181,7

8,7%

Overtredingsgraad

13

Raadgevingen

192

Aanmaningen

1

Verslagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal

292

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen

1

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen

0

Prioritair : 292
Niet-Prioritair : 0

Met dwangsom : 0

Zonder dwangsom : 1

Geen tijdige uitvoering : 0%

Tijdig uitgevoerd : 0

Niet-Tijdig uitgevoerd : 0

27 Toezichthouders

2,9

VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

606 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder : 22,40

Gemiddeld per VTE : 209,0

91 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

15,0%

Overtredingsgraad

1

Raadgevingen

59

Aanmaningen

0

Verslagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal

32

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen

1

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen

0

Prioritair : 30

Niet-Prioritair : 2

Met dwangsom : 0

Zonder dwangsom : 1

Geen tijdige uitvoering : 0%

Tijdig uitgevoerd : 0

Niet-Tijdig uitgevoerd : 0

18 Toezichthouders

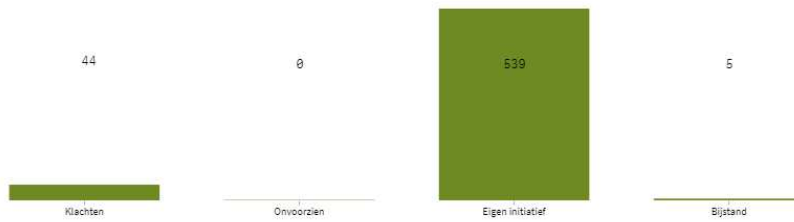
9,3

VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

588 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder : 32,70

Gemiddeld per VTE : 63,2

500 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

85,0%

Overtredingsgraad

345

Raadgevingen

135

Aanmaningen

8

Verslagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal

13

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen

6

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen

0

Prioritair : 2

Niet-Prioritair : 11

Met dwangsom : 1

Zonder dwangsom : 5

Geen tijdige uitvoering : 1,7%

Tijdig uitgevoerd : 8

Niet-Tijdig uitgevoerd : 0

4 Toezichthouders

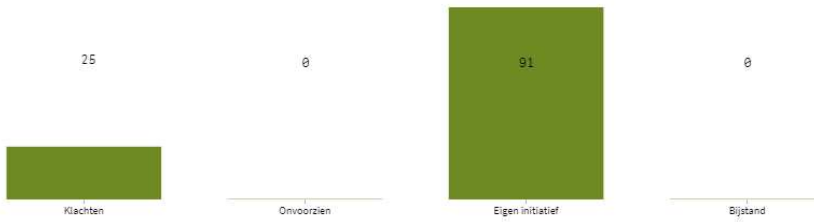
0,1

VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

116 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder : 29,00

Gemiddeld per VTE : 1160,0

83 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

71,6%

Overtredingsgraad

0

Raadgevingen

10

Aanmaningen

0

Verslagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal

0

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen

0

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen

0

Prioritair: 0

Niet-Prioritair: 0

Met dwangsom: 0

Zonder dwangsom: 0

Tijdig uitgevoerd: 0

Niet-Tijdig uitgevoerd: 0

Geen tijdige uitvoering: /%

11 Toezichthouders

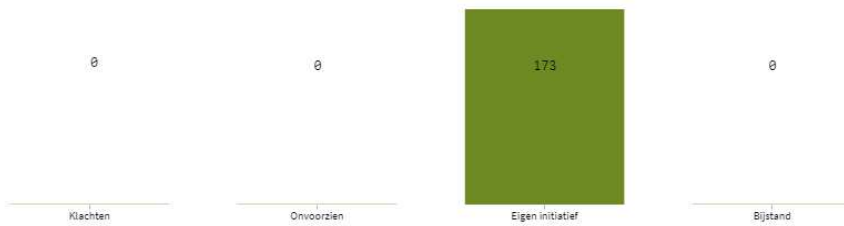
2,2

VTE bestaat aan milieuhandhavingstaken

173 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder : 15,70

Gemiddeld per VTE : 78,6

8 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

4,6%

Overtredingsgraad

4

Raadgevingen

4

Aanmaningen

0

Verslagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal

0

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen

0

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen

0

Prioritair : 0

Met dwangsom : 0

Tijdig uitgevoerd : 0

Niet-Prioritair : 0

Zonder dwangsom : 0

Niet-Tijdig uitgevoerd : 0

Geen tijdige uitvoering : 7%

9 Toezichthouders

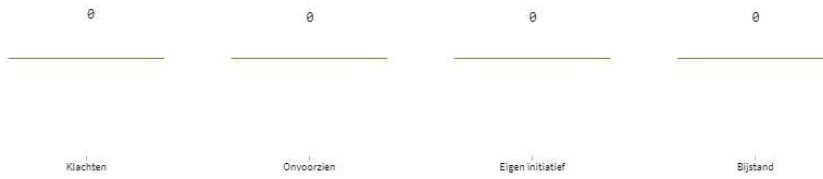
0,1

VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

0 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder : 0,00

Gemiddeld per VTE : 0,0

0 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

%

Overtredingsgraad

0

Raadgevingen

/

Aanmaningen

/

Verslagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal

-

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen

-

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen

0

Prioritair : /

Met dwangsom : /

Tijdig uitgevoerd : 0

Niet-Prioritair : /

Zonder dwangsom : /

Niet-Tijdig uitgevoerd : 0

Geen tijdige uitvoering : -%

16 Toezichthouders

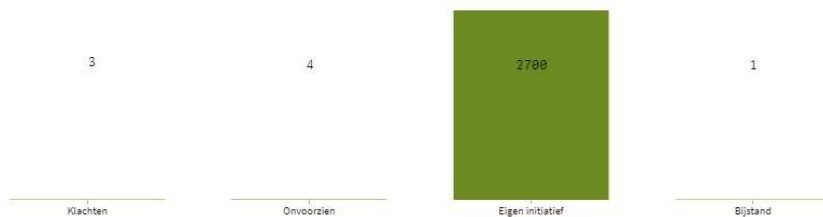
1,785

VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

2708 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder : 169,30

Gemiddeld per VTE : 1517,1

227 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

8,4%

Overtredingsgraad

2356

Raadgevingen

154

Aanmaningen

0

Verlagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal

0

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen

0

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen

53

Prioritair : 0

Niet-Prioritair : 0

Met dwangsom : 0

Zonder dwangsom : 0

Tijdig uitgevoerd : 53

Niet-Tijdig uitgevoerd : 0

Geen tijdige uitvoering : /%

86 Toezichthouders

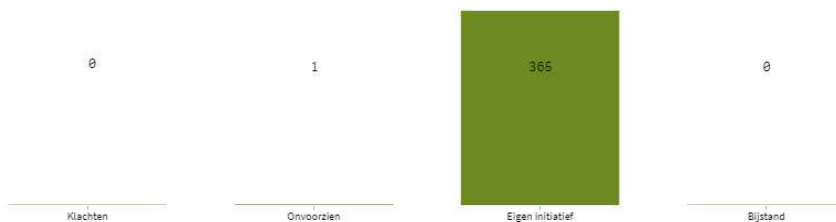
1

VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

366 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder : 4,30

Gemiddeld per VTE : 366,0

6 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

1,6%

Overtredingsgraad

0

Raadgevingen

1

Anmaningen

0

Verslagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal

4

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen

0

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen

0

Prioritair : 0

Niet-Prioritair : 4

Met dwangsom : 0

Zonder dwangsom : 0

Tijdig uitgevoerd : 0

Niet-Tijdig uitgevoerd : 0

Geen tijdige uitvoering : %

/ Verbalisanten

/

VTE besteed aan havigstaken

/ Plaatsbezoeken inzake ruimtelijke ordening

Gemiddeld per Verbalisant: /

Gemiddeld per VTE: /

/

/

/

/

Klachten

Vraag overheidsinstantie

Eigen initiatief

Navolging

0

Dossiers schending vastgesteld

1%

Overtredingsgraad

0

Raadgevingen

0

Aanmaningen

0

Verslagen van vaststelling

0

Processen verbaal (initieel - navolgend)

/

Processen verbaal van uitvoering

0

Bevelen tot staking

/ Stedenbouwkundige inspecteurs

/

VTE besteed aan havigstaken

/

Bestuursdwang of last onder dwangsom

/

Afgesloten minnelijke schikkingen

/

Herstelvorderingen

3 PROVINCIES

Gewestelijke handhavingsactoren	→	Actor	Bevoegdheid
Provinciale handhavingsactoren		Gouverneurs	Milieu
Lokale handhavingsactoren		Provinciale toezichthouders	Milieu

De provinciegouverneur of zijn plaatsvervanger is bevoegd voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen als (Milieuhandhavingsbesluit, artikel 59):

- er een overtreding is van artikel 3.2.1 van het gecoördineerd decreet Integraal Waterbeleid;
- er een overtreding is van artikel 12, § 1, van het Materialendecreet;
- een vergunningsplichtige inrichting wordt geëxploiteerd zonder omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit;
- een inrichting van klasse 2 wordt geëxploiteerd in strijd met de milieuvoorwaarden;
- een inrichting van klasse 3 wordt geëxploiteerd in strijd met de milieuvoorwaarden.

De provinciegouverneur of zijn plaatsvervangers kan veiligheidsmaatregelen nemen in geval van een aanzienlijk risico voor mens of milieu (DABM, artikel 16.7.1).

De provinciale toezichthouders oefenen het toezicht uit op de toepassing van de milieuvorschriften, vermeld in of vastgesteld krachtens de volgende regelgeving (Milieuhandhavingsbesluit, artikel 33, §1):

- artikel 3.2.1 van het gecoördineerd decreet Integraal Waterbeleid, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen;
- artikel 12, § 1, van het Materialendecreet, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen;
- artikelen 1.3.2.2, 1.7.3.3 en 1.7.5.4 van het gecoördineerd decreet Integraal Waterbeleid, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen.
- artikel 138 van het Bodemdecreet en titel III, hoofdstuk XIII, van het VLAREBO.

De provinciale toezichthouders geluid oefenen het toezicht uit op de toepassing van de milieuvorschriften, vermeld in of vastgesteld krachtens de volgende regelgeving (Milieuhandhavingsbesluit, artikel 33, §2):

- de wet Geluidshinder;
- het Milieuvergunningendecreet, het decreet betreffende de omgevingsvergunningen titel V van het decreet, wat de geluidsaspecten betreft voor de inrichtingen die overeenkomstig de indelingslijst zijn ingedeeld als inrichtingen van klasse 2 en 3.

Bij de inrichtingen die overeenkomstig de indelingslijst zijn ingedeeld als inrichtingen van klasse 1, kunnen ze, binnen het kader van de milieuvorschriften, vermeld in het eerste lid, wat de geluidsaspecten betreft, vaststellingen doen op basis van zintuiglijke waarneming en zaken onderzoeken als vermeld in artikel 16.3.14 van het DABM.

3.3 VLAAMS-BRABANT

Provincie Vlaams-Brabant

0

Opgelgde bestuurlijke maatregelen door provinciegouverneur

0

Opgelgde veiligheidsmaatregelen door provinciegouverneur

MILIEU

2 Toezichthouders

0,1

VTE bereikt aan milieuhandhavingstaken

10 Milieuhandhavingstcontroles

Gemiddelde per Toezichthouder: 5,00

Gemiddelde per VTE: 100,0

10 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

100,0%

Overtredingsgraad

0

Raadplegingen

8

Aanmaningen

/

Verlagen van vaststelling

Aantal Proceessen/Verbaal

0

Prioriteit 10

Niet-Prioriteit 0

Aantal opgelgde bestuurlijke maatregelen

0

Tijds uitgesoerd 0

Niet-Tijds uitgesoerd 0

Aantal opgelgde veiligheidsmaatregelen

0

Tijds uitgesoerd 0

Niet-Tijds uitgesoerd 0

3.4 ANTWERPEN

Provincie Antwerpen

0

Opgelgde bestuurlijke maatregelen door provinciegouverneur

0

Opgelgde veiligheidsmaatregelen door provinciegouverneur

MILIEU

11 Toezichthouders

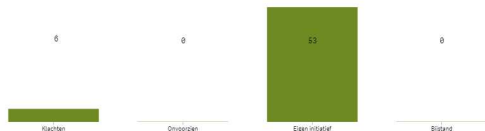
1,5

VTE bereikt aan milieuhandhavingstaken

59 Milieuhandhavingstcontroles

Gemiddeld per Toezichthouder: 5,40

Gemiddeld per VTE: 100,0

59 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

100,0%

Overtredingsgraad

0

Raadplegingen

32

Aanmaningen

/

Verlagen van vaststelling

Aantal Proceessen/Verbaal

10

Prioriteit 10

Niet-Prioriteit 0

Aantal opgelgde bestuurlijke maatregelen

0

Tijds uitgesoerd 0

Niet-Tijds uitgesoerd 0

Aantal opgelgde veiligheidsmaatregelen

0

Tijds uitgesoerd 0

Niet-Tijds uitgesoerd 0

4 LOKALE HANDHAVINGSACTOREN

<i>Gewestelijke handhavingsactoren</i>												
<i>Provinciale handhavingsactoren</i>												
Lokale handhavingsactoren	→											
		<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Actor</i></th> <th><i>Bevoegdheid</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Burgemeesters</i></td> <td><i>Milieu en ruimtelijke ordening</i></td> </tr> <tr> <td><i>Gemeenten</i></td> <td><i>Milieu en ruimtelijke ordening</i></td> </tr> <tr> <td><i>Intergemeentelijke verenigingen</i></td> <td><i>Milieu en ruimtelijke ordening</i></td> </tr> <tr> <td><i>Politiezones</i></td> <td><i>Milieu en ruimtelijk ordening</i></td> </tr> </tbody> </table>	<i>Actor</i>	<i>Bevoegdheid</i>	<i>Burgemeesters</i>	<i>Milieu en ruimtelijke ordening</i>	<i>Gemeenten</i>	<i>Milieu en ruimtelijke ordening</i>	<i>Intergemeentelijke verenigingen</i>	<i>Milieu en ruimtelijke ordening</i>	<i>Politiezones</i>	<i>Milieu en ruimtelijk ordening</i>
<i>Actor</i>	<i>Bevoegdheid</i>											
<i>Burgemeesters</i>	<i>Milieu en ruimtelijke ordening</i>											
<i>Gemeenten</i>	<i>Milieu en ruimtelijke ordening</i>											
<i>Intergemeentelijke verenigingen</i>	<i>Milieu en ruimtelijke ordening</i>											
<i>Politiezones</i>	<i>Milieu en ruimtelijk ordening</i>											

De burgemeester of zijn plaatsvervanger is bevoegd voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen als (Milieuhandhavingsbesluit, artikel 60):

- er een overtreding is van artikel 3.2.1. van het gecoördineerd decreet Integraal Waterbeleid;
- er een overtreding is van artikel 12, § 1, van het Materialendecreet;
- een vergunningsplichtige inrichting wordt geëxploiteerd zonder omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit;
- een inrichting van klasse 2 wordt geëxploiteerd in strijd met de milieuvoorwaarden;
- een inrichting van klasse 3 wordt geëxploiteerd in strijd met de milieuvoorwaarden.
- er een overtreding is van artikel 62 van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006.

De burgemeester of zijn plaatsvervanger kan veiligheidsmaatregelen nemen in geval van een aanzienlijk risico voor mens of milieu (DABM, artikel 16.7.1).

De lokale toezichthouders oefenen, voor de inrichtingen die overeenkomstig de indelingslijst zijn ingedeeld als inrichtingen van klasse 2 en 3, voor de niet-ingedeelde inrichtingen en voor de vrijevelddelicten, het toezicht uit op de toepassing van de milieuvoorschriften, vermeld in of vastgesteld krachtens de volgende regelgeving (Milieuhandhavingsbesluit, artikel 34):

- titel III van het DABM;
- de wet Luchtverontreiniging;
- titel III, hoofdstuk 2, van het gecoördineerd decreet Integraal Waterbeleid, wat de lozing van afvalwater en de opsporing van elke vorm van waterverontreiniging betreft;
- de wet Geluidshinder;
- artikel 11, 12, 13, 23, 25, § 1, artikel 39 en 40 van het Materialendecreet;
- het Grondwaterdecreet;
- het Milieuvergunningendecreet, het decreet betreffende de omgevingsvergunning en titel V van het DABM;
- het Mestdecreet;
- hoofdstuk 6.3 van deel 6 van titel II van het VLAREM;
- verordening (EG) nr. 1005/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de ozonlaagafbrekende stoffen;
- verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002;

////////////////////////////////////

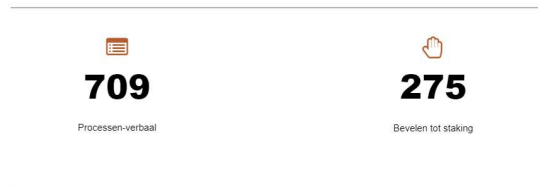
- het uitvoeren van handelingen die een schending zijn op de bouw- en verkavelingsvergunningen die zijn verleend krachtens het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996;
- het uitvoeren van bepaalde handelingen in watergevoelig openruimtegebied;
- het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat een van de misdrijven, vermeld in één van de voorgaande punten, worden gepleegd.

Bouwinbreuken:

- de instandhouding van de illegale gevolgen van voormelde bouw misdrijven, voor zover die gevolgen zich situeren in kwetsbaar gebied;
- het schenden van de decretaal vereiste verplichtingen van een notaris;
- het uitvoeren van meldingsplichtige handelingen die voorafgaan aan de voorafgaande uitdrukkelijke of stilzwijgende aktename van de melding;
- het schenden van de decretaal vereiste informatieplichten;
- het uitvoeren van handelingen zonder de controle van een architect als die controle verplicht is;
- het uitvoeren van onderhoudswerken of van vergunning vrijgestelde handelingen in strijd met bijzondere plannen van aanleg, gemeentelijke uitvoeringsplannen en verkavelingsvergunningen of omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden, voor zover die plannen of vergunningen, of de relevante delen ervan niet zijn opgenomen in een door de gemeenteraad vastgestelde lijst;
- het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat de inbreuken, vermeld onder het eerste, derde, vijfde en zesde punt, worden gepleegd.

Noot: De activiteiten van de lokale handhavingsactoren worden in onderstaande handhavingsfiches nog per actor weergegeven, terwijl bepaalde actoren mogelijk hetzelfde geografische werkingsgebied hebben. Een gemeente kan er immers voor opteren om handhaving te organiseren binnen de eigen diensten of dit (deels) te laten uitvoeren door de politiezone of een intergemeentelijke vereniging; of een combinatie van deze drie opties. De fiches van afzonderlijke lokale actoren geven dus mogelijk geen volledig beeld van het totaal van de handhavingsactiviteiten op het grondgebied van één gemeente. Door de bevraging in de toekomst niet meer te organiseren richting de individuele handhavingsactoren, maar specifiek naar de gemeente waar data zullen worden verzameld over de handhavingsactiviteiten van de verschillende handhavingsactoren actief op dat grondgebied, zal in de volgende rapporten een geografische benadering kunnen worden gehanteerd.

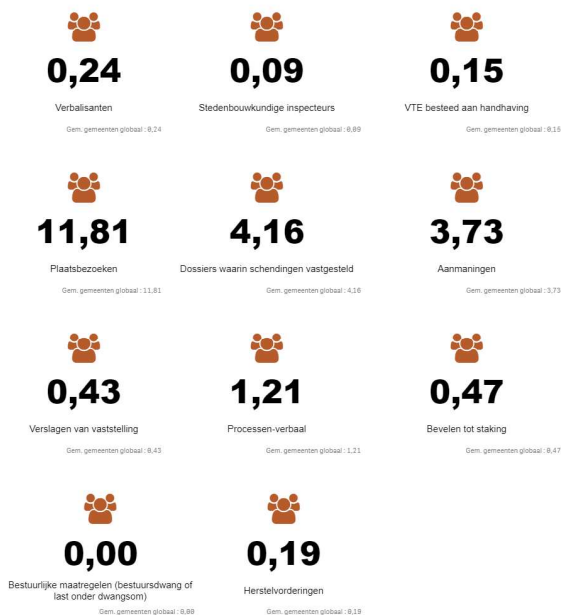
50 Stedenbouwkundige inspecteurs

Per 10 000 Inwoners

Per 10 000 Inwoners

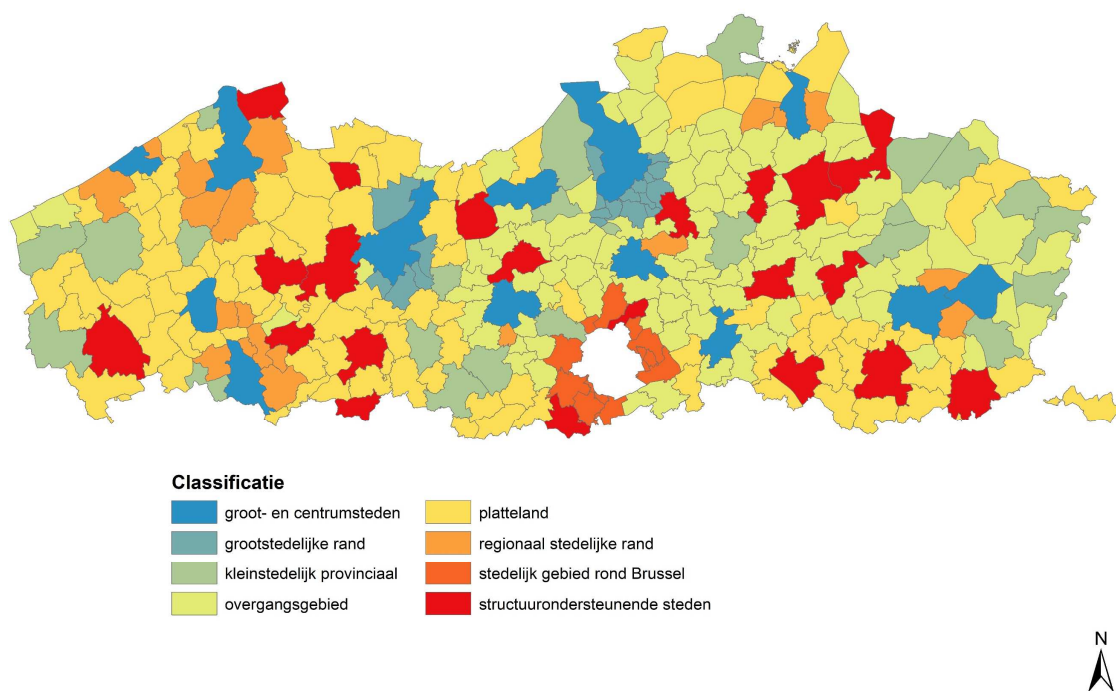

4.2 GEMEENTEN – GECLUSTERD - VRIND

In onderstaande handhavingsfiches worden de gemeenten en de eigen handhavingsactiviteiten geclusterd weergegeven volgens de VRIND classificatie. (Vlaamse Regionale Indicatoren):

- Platteland
- Overgangsgebied
- Structuurondersteunende gemeenten
- Regionaal stedelijke rand
- Grootstedelijke rand
- Stedelijk gebied rond Brussel
- Kleinstedelijk provinciaal
- Groot- en centrumsteden (samengevoegde cluster)

De Vrind-classificatie is een ruimtelijke indeling op basis van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met opsplitsing van het buitengebied op basis van het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie waarbij het ruraal overgangsgebied en het ruraal gebied als platteland wordt geclassificeerd. Hoewel deze classificatie niet onmiddellijk de meest nieuwe is, biedt ze nog steeds een interessante insteek om gemeenten te clusteren.

Figuur 1 Gemeenten geclusterd volgens VRIND classificatie

4.2.1 VRIND – Cluster *Platteland*

Responderende gemeenten: Aalter, Alken, Anzegem, Ardoorie, Baarle-Hertog, Beernem, Bertem, Bever, Bocholt, Borgloon, Boutersem, Brakel, Brecht, Dentergem, Essen, Gavere, Geetbets, Ginkelom, Gistel, Gooik, Herne, Herstappe, Herzele, Heuvelland, Hoegaarden, Holsbeek, Houthulst, Huldenberg, Kaprijke, Kluisbergen, Koekelare, Kortemark, Kortenaken, Kortesseem, Kruisem, Landen, Lichtervelde, Lierde, Lievegem, Lochristi, Maarkedal, Maldegem, Meerhout, Merchtem, Merksplas, Meulebeke, Moerbeke, Moorslede, Nazareth, Nieuwerkerken, Nieuwpoort, Oosterzele, Oostrozebeke, Oudenburg, Peer, Pepingen, Pittem, Rijkevorsel, Ruiselede, Sint-Gillis-Waas, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Vleteren, Voeren, Wachtebeke, Wervik, Wingene, Wortegem-Petegem, Wuustwezel, Zonnebeke, Zoutleeuw, Zuienkerke, Zulte, Zwalm, Avelgem, Ichtegem, Langemark-Poelkapelle, Ledegem, Linter, Ravels

Niet-responderende gemeenten: Alveringem, Assenede, Bekkevoort, De Haan, Galmaarden, Glabbeek, Heers, Hoogede, Horebeke, Kinrooi, Laarne, Lendelede, Lo-Reninge, Mesen, Riemst, Spiere-Helkijn, Staden

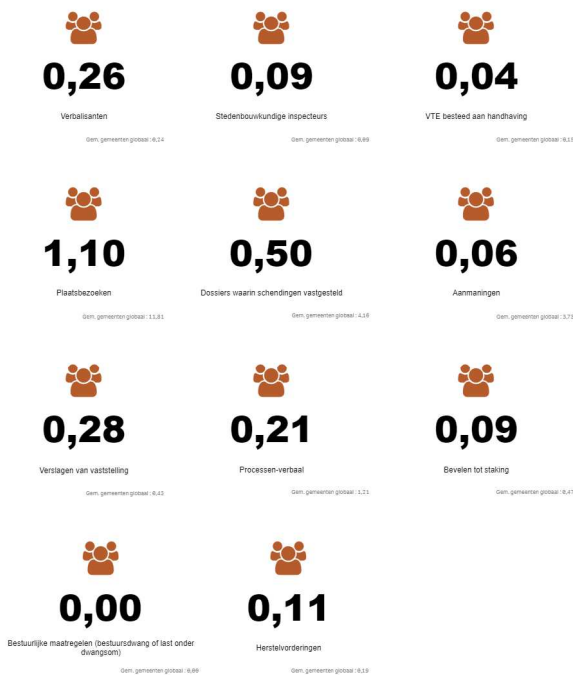

Per 10 000 Inwoners

Per 10 000 Inwoners

4.2.3 VRIND – Cluster *Structuurondersteunende gemeenten*

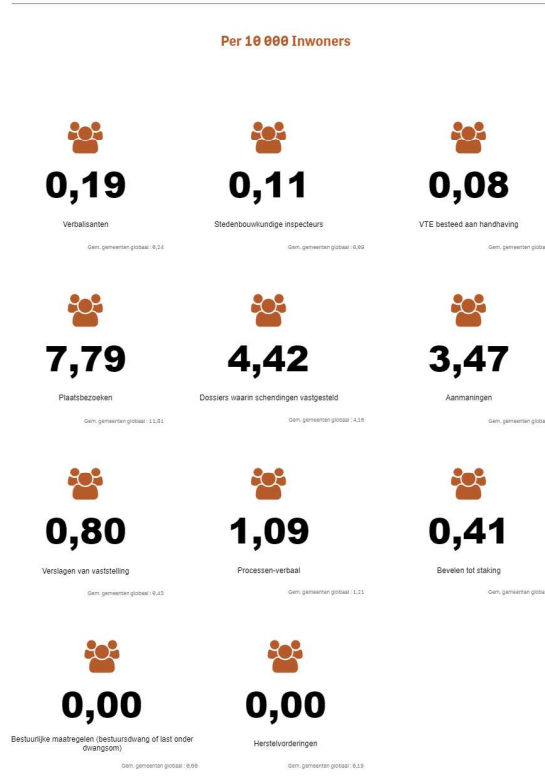
Responderende gemeenten: Deinze, Diest, Geel, Halle, Herentals, Ieper, Knokke-Heist, Lier, Oudenaarde, Ronse, Sint-Truiden, Tielt, Tienen, Tongeren, Vilvoorde, Waregem, Dendermonde, Lokeren

Niet-responderende gemeenten: Aarschot, Eeklo, Mol

7 Stedenbouwkundige inspecteurs

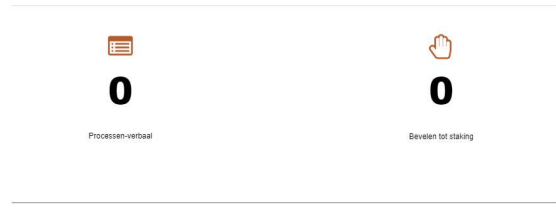
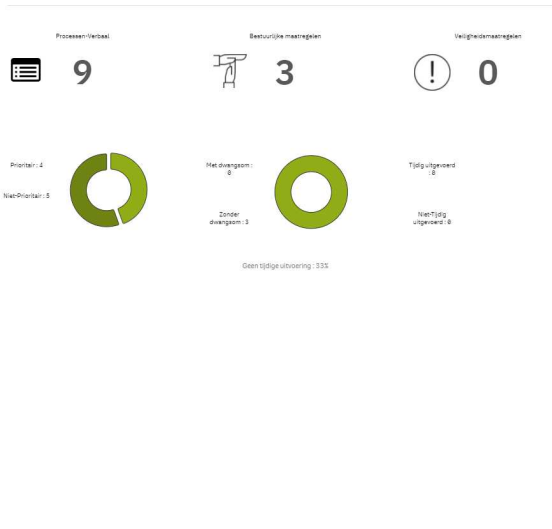

4.2.5 VRIND – Cluster *Grootstedelijke rand*

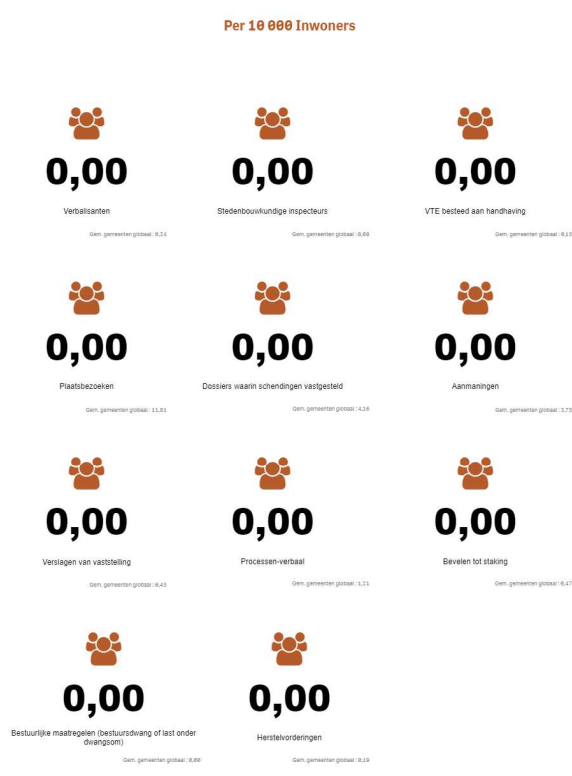
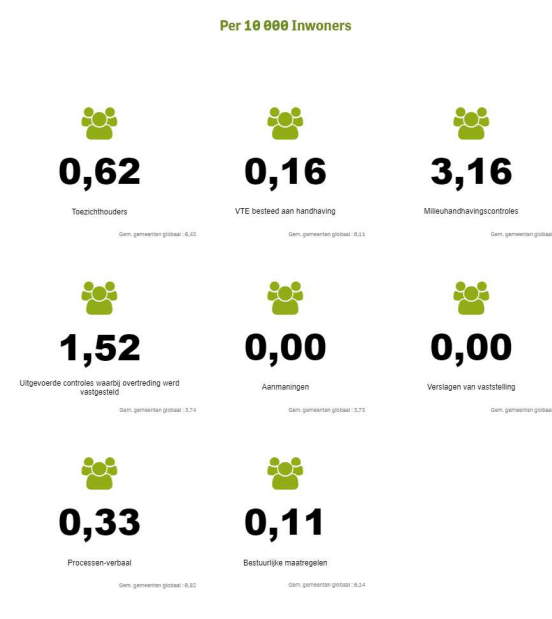
Responderende gemeenten: Boechout, De Pinte, Destelbergen, Edegem, Evergem, Hemiksem, Hove, Kontich, Lint, Melle, Merelbeke, Mortsel, Niel, Schelle, Wijnegem, Wommelgem, Zwijndrecht

Niet-responderende gemeenten: Aartselaar, Borsbeek

0 Stedenbouwkundige inspecteurs

4.2.7 VRIND – Cluster *Kleinstedelijk provinciaal*

Responderende gemeenten: Asse, Beringen, Beveren, Bilzen, Blankenberge, Boom, Diksmuide, Geraardsbergen, Heist-op-den-Berg, Hoogstraten, Leopoldsburg, Lommel, Maaseik, Maasmechelen, Menen, Ninove, Poperinge, Temse, Torhout, Veurne, Wetteren, Zottegem

Niet-responderende gemeenten: Bree, Pelt

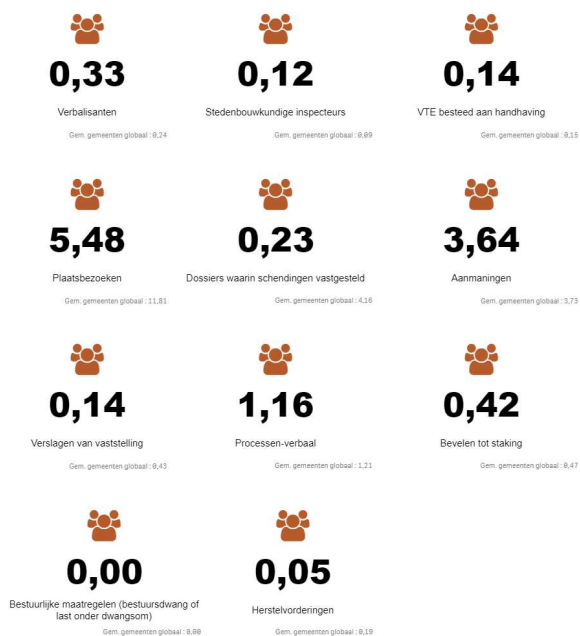
8 Stedenbouwkundige inspecteurs

Per 10 000 Inwoners

Per 10 000 Inwoners

VRIND - Groot- en centrumsteden

Regio:
Midi, Ameyen, 3-Rups, Gêl, Ger, Haeël, Hebeël, Osander, Rossele, Sint-Vlaas, Tonnou, Kâst, Ameyen, 3-Rups, Gêl, Ger, Haeël, Hebeël, Osander, Rossele, Sint-Vlaas, Tonnou

Ne-Region:
Wattign, Vêrue

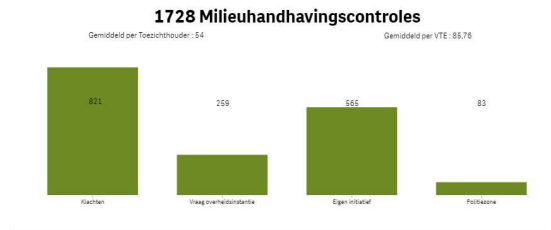
Kies een VRIND Cluster

1.490.210

Inwoners

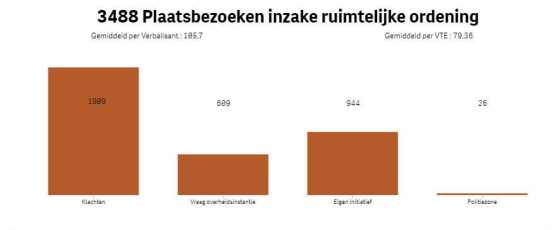
MILIEU

RUIJTELIIKJKE ORDENING

9 steden: ja; 2 steden: neen

Vastgelegde prioriteiten inzake de handhaving van de Vlaamse Codev: Ruimtelijke Ordening

4.3 INTERGEMEENTELIJKE VERENIGINGEN - GLOBAAL

Bevraagde intergemeentelijke samenwerkingsverbanden:

- IGEAN (Intercommunale grondbeleid en expansie Antwerpen)
- INTERLEUVEN (intercommunale van gemeenten uit het arrondissement Leuven)
- IGEMO (Intergemeentelijke vereniging voor ontwikkeling van het Gewest Mechelen en Omgeving)
- HAVILAND (streekintercommunale voor het arrondissement Halle-Vilvoorde)
- IOK (intercommunale ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen)
- LEIEDAL (interlokale vereniging voor streekontwikkeling in Zuid-West-Vlaanderen)
- SOLVA (intergemeentelijke samenwerking voor streekontwikkeling in Zuid-Oost-Vlaanderen)
- VENECO (intergemeentelijk samenwerkingsverband van gemeenten rond Gent)
- WVI (West-Vlaamse Intercommunale)

Noot: de individuele handhavingsfiches van de formele intergemeentelijke verenigingen met handhavingsactiviteiten rond ruimtelijke ordening en milieu in het Vlaamse Gewest zijn opgenomen als bijlage. Hier kan worden opgemerkt dat gemeenten wel kunnen aangesloten zijn bij een intergemeentelijke vereniging, maar daarom niet noodzakelijk een beroep doen op het handhavingsaanbod. Daarnaast bestaan er informele intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor het uitvoeren van de handhavingstaken. Deze komen niet aan bod in deze handhavingsfiches.

MILIEU

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV

1.838.661
Inwoners

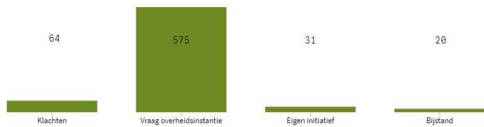
20 Toezichthouders

7,8
VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

690 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder : 34,50 Gemiddeld per VTE : 88,5

536 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

77,7%
Overtredingsgraad

121
Raadgevingen

245
Aanmaningen

0
Verslagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal
99

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen
31

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen
1

Per 10 000 Inwoners

3,75 Milieuhandavingscontroles (Gem. IGV globaal : 3,75)
2,92 Uitgevoerde controles waarbij overtreding werd vastgesteld (Gem. IGV globaal : 2,92)
0,54 Processen-verbaal (Gem. IGV globaal : 0,54)
0,17 Bestuurlijke maatregelen (Gem. IGV globaal : 0,17)

RUIMTELIJKE ORDENING

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV

1.430.953
Inwoners

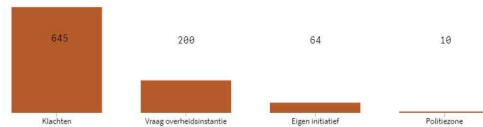
11 Verbalisanten

5,35
VTE besteed aan havigstaken

919 Plaatsbezoeken inzake ruimtelijke ordening

Gemiddeld per Verbalisant : 83,5 Gemiddeld per VTE : 171,8

554
Dossiers schending vastgesteld

60,30%
Overtredingsgraad

17
Raadgevingen

443
Aanmaningen

2
Verslagen van vaststelling

131
Processen verbaal

34
Bevelen tot staking

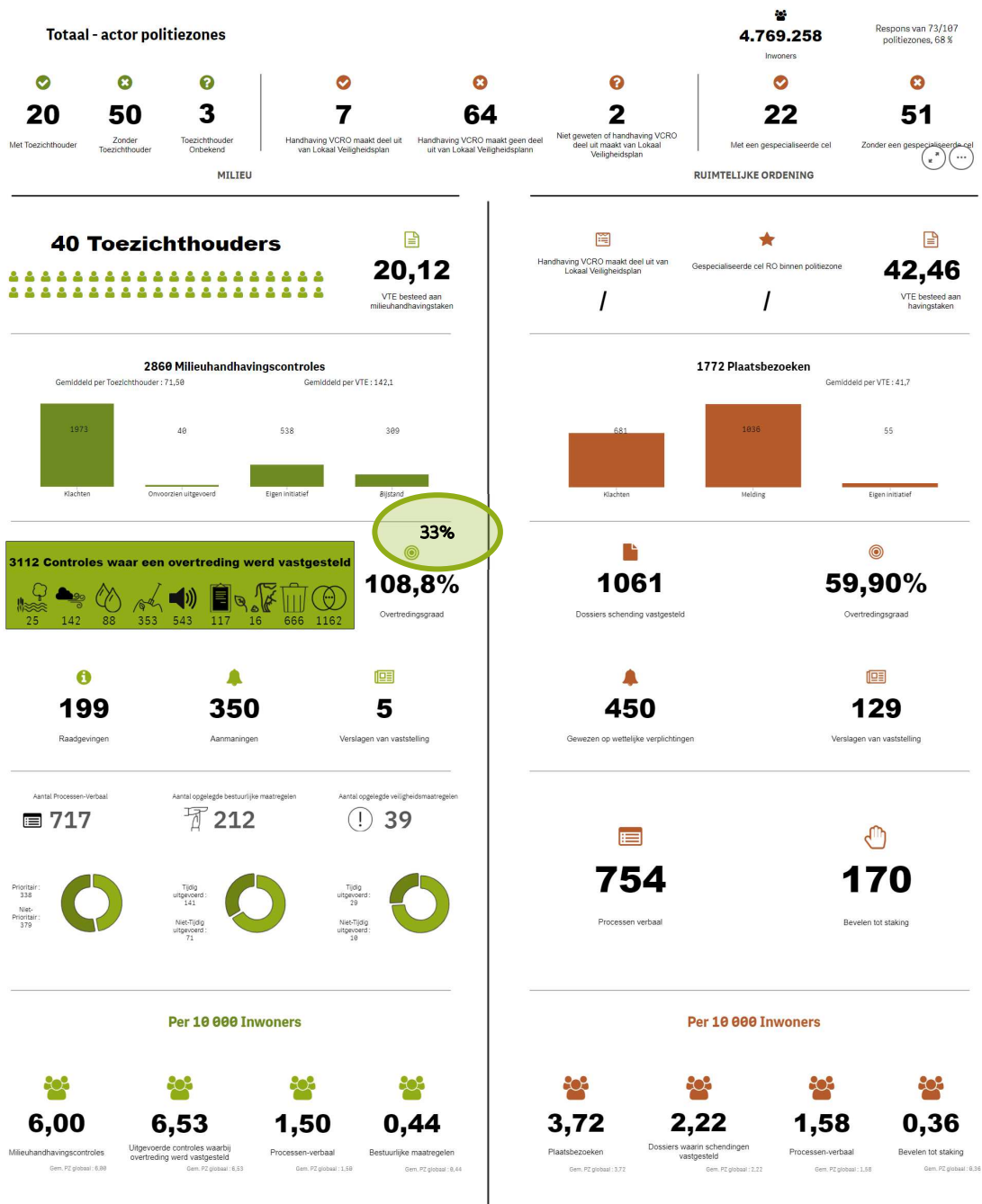
9 Stedenbouwkundige inspecteurs

2,1 VTE besteed aan havigstaken
2 Bestuursdwang of last onder dwangsom
7 Afgesloten minnelijke schikkingen
27 Herstelvorderingen

Per 10 000 Inwoners

6,42 Plaatsbezoeken (Gem. IGV globaal : 6,42)
3,87 Dossiers waarin schendingen vastgesteld (Gem. IGV globaal : 3,87)
0,92 Processen-verbaal (Gem. IGV globaal : 0,92)
0,24 Bevelen tot staking (Gem. IGV globaal : 0,24)
0,01 Bestuurlijke maatregelen (bestuursdwang of last onder dwangsom) (Gem. IGV globaal : 0,01)
0,19 Herstelvorderingen (Gem. IGV globaal : 0,19)

4.4 POLITIEZONES - GLOBAAL⁹

Noot: de individuele handhavingfiches van de politiezones in het Vlaamse Gewest zijn opgenomen als bijlage.

⁹In de fiche "totaal-actor politiezones" wordt een overtredingsgraad van meer dan 100% weergegeven. Dit kan worden verklaard doordat de politiezone Grimbergen aangaf het totaal aantal uitgevoerde milieuhandavingscontroles niet te kennen, maar dat bij 2234 controles een overtreding kon worden vastgesteld. Ook de politiezone Aalst gaf meer controles op waarbij een overtreding werd vastgesteld dan het totaal aantal uitgevoerde controles. Als de data van deze twee politiezones buiten beschouwing wordt gelaten, bedraagt de overtredingsgraad 33%

6 HOGE RAAD VOOR DE HANDHAVINGSUITVOERING

In tegenstelling tot milieuhandhaving, is er voor de handhaving ruimtelijke ordening een orgaan dat de verschillende handhavingsactoren (bindend) adviseert over de inzet van bepaalde handhavinginstrumenten, namelijk de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering (HRH).

Tot de opdrachten van de HRH behoren:

1. advies verlenen aan de stedenbouwkundige inspecteurs en de burgemeesters over de herstellvordering die zij op basis van hun vaststellingen willen inleiden bij het Openbaar Ministerie of de burgerlijke rechtbank;
2. advies verlenen over de gemotiveerde verzoeken tot heroverweging van de door de HRH geformuleerde negatieve adviezen;
3. advies verlenen aan de stedenbouwkundige inspecteurs en de burgemeesters over een opeenvolgende herstellvordering;
4. advies verlenen aan de stedenbouwkundige inspecteurs en de burgemeesters vooraleer zij kunnen overgaan tot een ambtshalve uitvoering van een door de rechter bevolen herstelmaatregel;
5. advies verlenen aan de stedenbouwkundige inspecteurs en de burgemeesters voorafgaand aan sommige betekeningen van vonnissen of arresten waarin de rechter hen heeft gemachtigd om ambtshalve in de uitvoering ervan te voorzien;
6. advies verlenen aan de Vlaamse Regering of het college van burgemeester en schepenen over het gemotiveerd verzoek om tijdelijk of definitief af te zien van verdere inning van een opeisbaar geworden dwangsomschuld;
7. advies verlenen aan de Vlaamse Regering over de herstelmaatregelen in het kader van een beroep ingesteld door de vermoedelijke overtreder tegen de beslissing tot toepassing van bestuursdwang of tot het opleggen van een last onder dwangsom;
8. bemiddelen op verzoek van een vermoedelijke overtreder of de rechtbank.

De stedenbouwkundige inspecteurs en de burgemeesters kunnen enkel een herstellvordering inleiden of overmaken, mits positief advies van de HRH. Als er een vonnis is van een rechter waarin een herstelmaatregel wordt opgelegd, kan pas in een ambtshalve uitvoering worden voorzien door de stedenbouwkundig inspecteur of de burgemeester als de HRH hiervoor een positief advies verleende.

Voor de betekening van het vonnis of arrest waarvan de termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel tien jaar of meer is verstreken door de stedenbouwkundig inspecteur of de burgemeester, moet de HRH ook voorafgaandelijk een positief advies verlenen. Dat advies is niet nodig wanneer het bouwmisdrijf begaan werd in ruimtelijk kwetsbaar gebied, wanneer bij het plegen van het misdrijf een stakingsbevel werd geschonden of bestemmingsvoorschriften werden geschonden of wanneer aan de overtreder een nieuwe strafrechtelijke of bestuurlijke sanctie of verplichting tot schadevergoeding werd opgelegd ten gevolge van een stedenbouwkundig misdrijf.

Daarnaast heeft de HRH een adviesbevoegdheid bij opeisbare dwangsomschulden. De Vlaamse Regering of het college van burgemeester en schepenen moet een schriftelijk advies inwinnen bij de HRH over het verzoek om tijdelijk of definitief af te zien van verdere inning van een opeisbaar geworden dwangsomschuld. De HRH behandelt die adviesaanvragen bij voorrang.

7 SANCTIONERING

Dit onderdeel geeft het verdere verloop van twee handhavingsinstrumenten weer:

- het proces-verbaal dat werd opgemaakt bij de vaststelling van een misdrijf en dat wordt overgemaakt aan de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg met het oog op een strafrechtelijke afhandeling
- het verslag van vaststelling dat werd opgemaakt bij de vaststelling van een inbreuk en dat wordt overgemaakt aan de gewestelijke beboetingsentiteit met het oog op een bestuurlijke afhandeling.

Onderstaande figuur geeft een rudimentaire schematische voorstelling weer van deze trajecten. In de volgende secties wordt dieper ingegaan op de behandeling van de processen-verbaal en de verslagen van vaststelling.

Figuur 5 Schematische voorstelling vervoltraject van de handhavingsinstrumenten proces-verbaal en verslag van vaststelling

opsporingsonderzoeken', de 'vereenvoudigde autonome politionele opsporingsonderzoeken' en de 'autonome politionele opsporingsonderzoeken onbekende dader'.

In de meeste parketten worden de door de politiediensten opgestelde vereenvoudigde processen-verbaal (VPV's) immers niet in de geïnformatiseerde systemen geregistreerd. Er werd hier dan ook geen rekening gehouden met die op listing bijgehouden VPV's. Wanneer het proces-verbaal in tweede instantie alsnog opgevraagd werd door het parket, wordt wel rekening gehouden met deze zaken. Er moet in het algemeen trouwens rekening gehouden worden gehouden met het feit dat sommige milieumisdrijven die in een klassiek proces-verbaal aan de parketten overgemaakt werden niet in de statistieken voorkomen omdat er bijvoorbeeld een ander primair misdrijf in de zaak is (bv. diefstal) waardoor het milieuaspect niet in de geïnformatiseerde systemen wordt geregistreerd, of omdat nieuwe feiten vaak in gegroepeerde aanvankelijke processen-verbaal worden gegoten als een onderzoek werd opgestart waardoor een onderschatting van het fenomeen milieucriminaliteit ontstaat. De cijfergegevens geven enkel een beeld van het aantal zaken m.b.t. milieucriminaliteit dat volgens de registraties in de geïnformatiseerde systemen door de correctionele parketten wordt behandeld, en zijn dus geen indicatie van de omvang van dit crimineel fenomeen. Zo heeft de invoering van de gemeentelijke administratieve sancties voor kleine vormen van overlast (zoals het achterlaten van zwerfvuil vanaf 29 februari 2008) o.a. een impact op de instroom van milieuzaken op de parketten.

Bij het bekijken van de gegevens over de vooruitgangstaat moet rekening gehouden worden met de samenwerkingsverbanden. In West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen bestaat een samenwerkingsverband tussen de verschillende voormalige parketten (momenteel afdelingen) waardoor één parket/afdeling alle zaken met betrekking tot gespecialiseerde materies binnen dat rechtsgebied behandelt. Voor West-Vlaanderen is de afdeling Kortrijk bevoegd voor milieu- en ruimtelijke orderingsdossiers en voor Oost-Vlaanderen is het de afdeling Gent. Binnen het rechtsgebied Antwerpen is er sinds 2016 het zaakverdelingsreglement van de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, wat betekent dat de afdeling Antwerpen exclusief bevoegd is voor alle strafzaken van het arrondissement inzake milieu en stedenbouw. Tevens worden sinds 2017 de dossiers inzake milieu en stedenbouw van het arrondissement Limburg in de afdeling Hasselt gecentraliseerd.

De teleenheid bij de tabellen is telkens gelijk aan één zaak. Elke zaak komt overeen met één uniek notitienummer. Een zaak kan uiteraard betrekking hebben op meerdere verdachten en/of meerdere misdrijven. Een relatief groot aantal zaken wordt vanwege territoriale redenen ter beschikking gesteld aan een ander parket. Dit betekent dat een dossier in principe wordt behandeld door het parket dat territoriaal bevoegd is voor de plaats waar het misdrijf heeft plaatsgevonden. Wanneer een proces-verbaal betrekking heeft op een plaats die gelegen is buiten het eigen arrondissement, dan gaat dit dossier naar het parket dat bevoegd is voor deze plaats. Dit parket neemt de behandeling over en het dossier krijgt een nieuw nummer. Aangezien een indicatie van de instroom bij de parketten wordt gegeven en een ter beschikking gestelde zaak in een groot aantal gevallen binnen de referentieperiode zowel instroomde op het parket van herkomst als op het parket van bestemming, worden zowel het originele notitienummer als het notitienummer van de terbeschikkingstelling opgenomen in de cijfergegevens. De gepresenteerde parketstatistieken betreffen geen criminaliteits- of feitenstatistieken en mogen dus ook niet zo worden geïnterpreteerd.

7.1.1 VTE PARKETMAGISTRATEN

Onderstaande figuur geeft een overzicht van het aantal VTE in parketten in 2020 voor milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening.

Figuur 6 Aantal VTE in 2020 door de parketten besteed aan milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening

7.1.3 VOORUITGANGSSTAAT d.d. 9 januari 2021

Onderstaande gegevens presenteren de vooruitgangsstaat op 9 januari 2021 van de zaken milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaams Gewest. Deze vooruitgangsstaten worden eerst verduidelijkt in onderstaande definiëringen.

Vooronderzoek:

Deze categorie omvat alle zaken die nog in vooronderzoek waren op 9 januari 2021.

Seining van de dader:

Deze rubriek omvat de zaken waarin op 9 januari 2021 een verdachte het voorwerp uitmaakt van een seining (deze vooruitgangsstaat werd voor de inwerkingtreding van de COL 16/2014 op 1 januari 2015 als een zondergevolgstelling met het motief “seining van de dader” weerhouden). Zolang de verdachte niet wordt aangetroffen, zal deze vooruitgangsstaat van toepassing blijven.

Zonder gevolg:

Deze rubriek omvat de zaken die zich op 9 januari 2021 in de vooruitgangsstaat zonder gevolg bevonden. Met een zondergevolgstelling wordt voorlopig afgezien van verdere vervolging en wordt het vooronderzoek beëindigd. Zolang de strafvordering niet vervalt, kan de zaak heropend worden.

Ter beschikking:

Deze rubriek omvat de zaken die op 9 januari 2021 ter beschikking gesteld werden aan een ander parket of andere (gerechtelijke) instantie. Voor zover ze niet terugkeren naar het parket van oorsprong, blijven ter beschikking gestelde zaken hier in deze vooruitgangsstaat. Voor dit parket kunnen zij dus als afgesloten beschouwd worden. Zij worden onder een ander notitienummer heropend bij het parket van bestemming.

Pretoriaanse probatie:

Deze rubriek omvat de zaken die op 9 januari 2021 (nog) geen strafrechtelijk gevolg gekregen hebben op voorwaarde dat bepaalde door het parket opgelegde maatregelen nageleefd werden (deze vooruitgangsstaat werd voor de inwerkingtreding van de COL 16/2014 op 1 januari 2015 als een zondergevolgstelling met het motief “pretoriaanse probatie” weerhouden).

Gemeentelijke administratieve sanctie:

Deze rubriek omvat de zaken die op 9 januari 2021 werden overgemaakt aan een overheidsdienst met het oog op een eventuele gemeentelijke administratieve sanctie (deze vooruitgangsstaat werd voor de inwerkingtreding van de COL 16/2014 op 1 januari 2015 als een zondergevolgstelling met het motief “administratieve geldboete” weerhouden).

Niet-gemeentelijke administratieve sanctie:

Deze rubriek omvat de zaken die op 9 januari 2021 werden overgemaakt aan een overheidsdienst met het oog op een eventuele niet-gemeentelijke administratieve sanctie (deze vooruitgangsstaat werd voor de inwerkingtreding van de COL 16/2014 op 1 januari 2015 als een zondergevolgstelling met het motief “administratieve geldboete” weerhouden).

Minnelijke schikking:

Deze rubriek omvat de zaken waarin een minnelijke schikking werd voorgesteld en waarvoor nog een eindbeslissing geregistreerd moet worden (met inbegrip van de gedeeltelijk betaalde minnelijke schikkingen), de zaken die werden afgesloten door de betaling van de minnelijke schikking en waar de strafvordering vervalt, en ten slotte de zaken waarin de minnelijke schikking werd geweigerd, maar die sindsdien nog niet zijn overgegaan naar een volgende vooruitgangsstaat.

Bemiddeling en maatregelen:

Deze rubriek omvat de zaken waarin het Openbaar Ministerie beslist heeft een procedure van bemiddeling en maatregelen aan de betrokken partijen voor te stellen. In deze categorie bevinden zich de zaken waarin een bemiddeling en maatregelen werd voorgesteld en waarin voor de betrokken partijen nog een beslissing moet genomen worden, de zaken die werden afgesloten door het voltooien van de bemiddeling en maatregelen en waar de strafvordering vervalt, en ten slotte de zaken waarin de dader niet aan de vereiste voorwaarden heeft voldaan, maar die sindsdien nog niet zijn overgegaan naar een volgende vooruitgangsstaat.

////////////////////////////////////

Figuur 9 Vooruitgangsstaat zaken van 2020 aangaande milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening d.d. 9 januari 2021

Opportunitetsmotieven

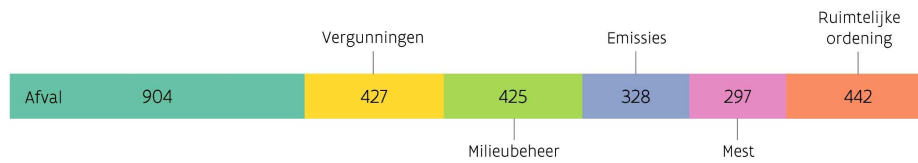

Figuur 11 Seponering zaken van 2020 aangaande milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening – opportunitetsmotieven

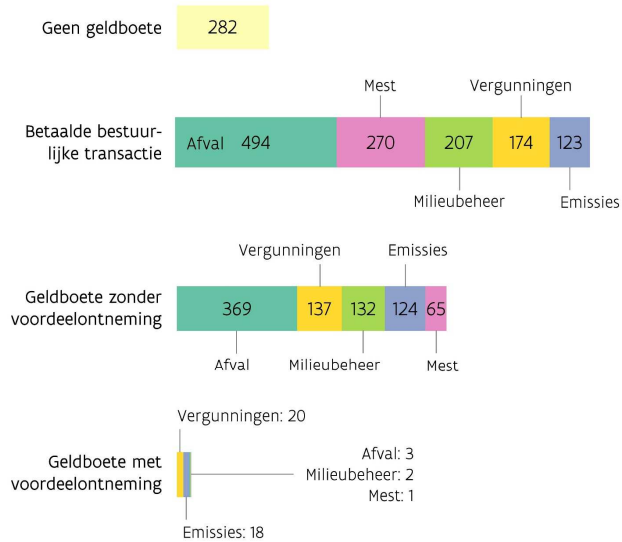

Misdrijven

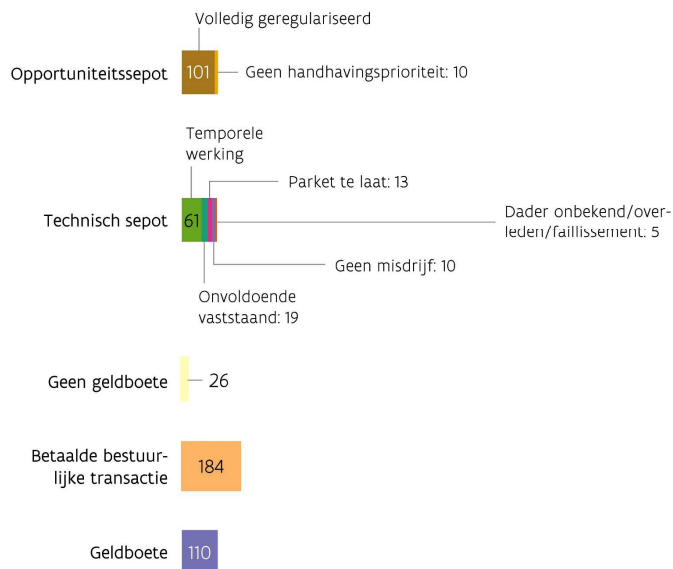
2823 processen-verbaal

2421 beslissingen over milieu

539 beslissingen over ruimtelijke ordening

Figuur 12 Activiteiten Gewestelijke Beboetingsentiteit inzake misdrijven in 2020

7.2.2 HANDHAVINGSCOLLEGE

Het Handhavingscollege (voorheen Milieuhandhavingscollege¹⁰) is een onafhankelijk administratief rechtcollege dat werd opgericht naar aanleiding van artikel 16.4.19 van het DABM. Het doet uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tegen

- beslissingen van de gewestelijke beboetingsentiteit die werden genomen na de vaststelling van een stedenbouwmisdrijf of -inbreuk en die de oplegging van een alternatieve of exclusieve bestuurlijke geldboete inhouden;
- beslissingen die werden genomen na de vaststelling van een milieu-inbreuk of een milieumisdrijf en die de oplegging van een alternatieve of exclusieve bestuurlijke geldboete inhouden, al dan niet vergezeld van een voordeelontneming.

De beslissingen die het Handhavingscollege kan nemen, zijn opgenomen in artikel 16.4.19, §3, van het Milieuhandhavingsdecreet. Het Handhavingscollege kan beslissen dat

- het beroep gegrond is. In dit geval vernietigt het Handhavingscollege de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk, waarna (in regel) de gewestelijke beboetingsentiteit een nieuwe beslissing kan nemen, behalve in die gevallen waarin zij niet of niet meer bevoegd is. Het Handhavingscollege kan evenwel ook zelf een beslissing nemen over het bedrag van de geldboete of de voordeelontneming, en bepalen dat zijn uitspraak daarover de vernietigde beslissing vervangt;
- het beroep ongegrond is. Het Handhavingscollege beslist in dit geval eveneens tot een afwijzing van het beroep, evenwel na de behandeling ten gronde ervan. Deze beslissing houdt een bevestiging in van de bestreden boetebeslissing op het beroepen aspect;
- het niet bevoegd is om het beroep te behandelen, in welk geval het beslist tot afwijzing van het beroep;
- het beroep onontvankelijk is. Ook dan beslist het Handhavingscollege tot een afwijzing van het beroep zonder tot een behandeling ten gronde te kunnen overgaan;

Onderstaande tabel geeft de activiteiten van het Handhavingscollege in 2020 weer met betrekking tot de ingediende beroepen tegen boetebeslissingen van de gewestelijke beboetingsentiteit.

BEROEPEN	Misdrijven	Inbreuken	Totaal
Ontvangen in 2020	84	7	97
ARRESTEN			
Beroep onontvankelijk (na vereenvoudigde procedure)	8	3	11
Beroep ongegrond, boete bevestigd	36	2	38
Beroep geheel of gedeeltelijk gegrond, met vermindering/kwijtschelding boete	1	0	1
Beroep geheel of gedeeltelijk gegrond, beslissing gewestelijke entiteit van de afdeling Handhaving van het departement Omgeving vernietigd zonder meer	4	1	5
Inwilliging afstand van beroep	1	0	1
Beroep zonder voorwerp verklaard	0	0	0
Tussenarrest	1	0	1
Totaal	51	6	57

Figuur 14 Activiteiten Handhavingscollege in 2020

¹⁰ Met de inwerkingtreding van de regelgeving omtrent de handhaving van de Omgevingsvergunning, werd het Milieuhandhavingscollege sinds 1 maart 2018 hernoemd naar het 'Handhavingscollege'.

De verbalisanten en stedenbouwkundige inspecteurs werken – net zoals de toezichthouders – in een wetgevend kader, namelijk de VCRO (en mogelijk interne richtlijnen van de inspectiedienst). Daarnaast worden hun activiteiten gemarkeerd door:

- het Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening 2015, bindend voor de gewestelijke actoren en aanbevelend voor de andere bestuursniveaus. In dit programma werd een globale trajectaanpak uitgewerkt waarin de inzet van de instrumenten en hun onderlinge verhouding en opeenvolging wordt bepaald¹³, zoals bijvoorbeeld de strikte randvoorwaarden voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Voor milieu was in 2020 ook nog steeds het Milieuhandhavingsprogramma 2015¹⁴ van toepassing, al bestaat dit op geen enkele wijze uit bindende richtlijnen, slechts overkoepelende aanbevelingen. Het nieuwe omgevingshandhavingsprogramma zal beide domeinen geïntegreerd behandelen en zal overkoepelende strategische en operationele beleidsdoelstellingen en beleidsprioriteiten voor een gewestelijk geïntegreerd en afgestemd omgevingshandhavingsbeleid bevatten. De overkoepelende beleidsdoelstellingen zullen de gewestelijke beleidsvisie omvatten en de gewestelijke beleidslijnen voor omgevingshandhaving.
- De gewestelijke handhavingsprioriteiten Ruimtelijke Ordening, vastgesteld op basis van een aantal richtlijnen/criteria zoals opgenomen in het Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening 2015.¹⁵
- De gezamenlijke prioriteiten: het Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening voorzagt ook dat de gewestelijke inspectiedienst samen met de gemeentelijke partners gezamenlijke prioriteiten kon opnemen. Deze worden door het gewest ook als prioritair behandeld en zijn tot stand gekomen na een bevraging bij de lokale overheden.¹⁶
- de bindende adviezen van de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering; specifiek over het al dan niet kunnen inleiden van een herstellvordering door de stedenbouwkundige inspecteur bij het Openbaar Ministerie en het al dan niet kunnen overgaan tot een ambtshalve uitvoering van een door de rechter bevolen herstelmaatregel)

Een ander opvallend verschil heeft betrekking op de bestuurlijke beboeting. Daar waar de gewestelijke beboetingsentiteit dossiers inzake ruimtelijke ordening kan seponeren wegens de opportunitereiden *geen prioritaire overtreding*, bestaat deze mogelijkheid niet bij milieumisdrijven die worden doorgestuurd naar de gewestelijke beboetingsentiteit. Deze optie tot bestuurlijk sepot in de VCRO werd gemotiveerd door het gegeven dat stedenbouwkundige misdrijven, zeker in vergelijking met de beschikbare personeelsmiddelen, voornamelijk zo talrijk zijn, dat een volledige bestuurlijke vervolgingsgraad niet haalbaar is¹⁷.

De twee domeinen behouden op bepaalde vlakken een afzonderlijk instrumentarium en procedures, gekoppeld aan de eigenheid van de twee regelgevingen. Dit maakt een volledige uniforme set van instrumenten allicht (nog) niet mogelijk noch wenselijk, maar het staft het gegeven dat omgevingshandhaving op bepaalde vlakken nog steeds een verhaal is van enerzijds milieu én anderzijds ruimtelijke ordening en er (nog) geen zuivere integratie is van twee handhavingsstelsels, eerder twee compatibele handhavingsstelsels naast elkaar.

¹³ <https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/handhavingsprogramma%20RO.pdf>; p.7

¹⁴ <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/17953>

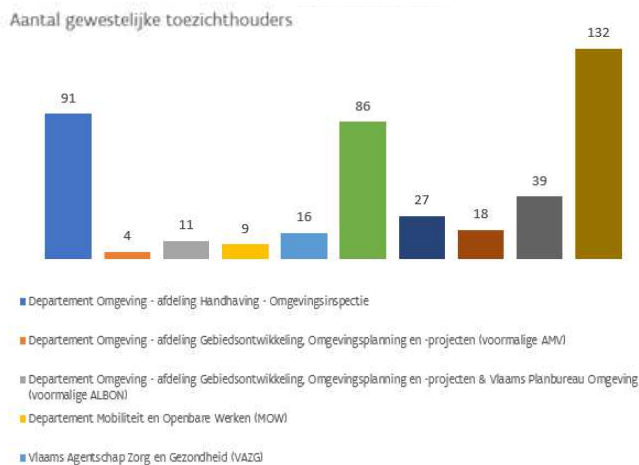
¹⁵ https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/HandhavingsprioriteitenRO_gewestelijk_2017.pdf

¹⁶ Mededeling aan de leden van de Vlaamse Regering – gewestelijke en gezamenlijke prioriteiten handhavingsbeleid ruimtelijke ordening 2017 – VR 2016 2312 MED.0509/1 en VR 2016 2312 MED.0509/3 -

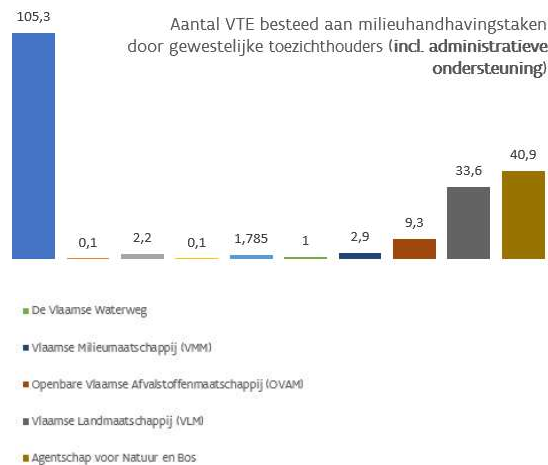
<https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Gezamenlijke%20Handhavingsprioriteiten%20ruimtelijke%20ordening.pdf>

¹⁷ Memorie van Toelichting bij ontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning, stuk 2419 (2013-2014) – Nr. 1, p.12

Figuur 15 Aantal gewestelijke toezichthouders in 2020

Figuur 16 Aantal VTE besteed aan milieuhandhaving door gewestelijke instanties

Er kan immers worden vastgesteld dat er een aantal actoren zijn met veel toezichthouders waar de toezichthoudende instantie ook effectief veel VTE beschikbaar stelt voor handhaving. Dit is vooral het geval voor het Departement Omgeving – afdeling Handhaving – Omgevingsinspectie, de Vlaamse Landmaatschappij en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij. Bij de andere instanties worden toezichthouders aangesteld maar werd er procentueel gezien minder dan 50% VTE (t.o.v. het aantal toezichthouders) besteed aan handhaving. Dit wordt verklaard door het feit dat handhaving slechts een klein deel van het totaal takenpakket uitmaakt van de instantie of door het feit dat veel personeelsleden die werden aangesteld als toezichthouder daarnaast ook nog andere, niet aan handhaving gerelateerde, taken uitvoeren, maar wel de nodige toezichtsbevoegdheden hebben om ook de nodige slagkracht te hebben op het terrein (veel *ogen op het terrein*).

In de VCRO worden de te handhaven schendingen, de bouw misdrijven en bouw inbreuken, omschreven in de artikelen 6.2.1 en 6.2.2. De handhaving ervan kan gebeuren op gewestelijk niveau (voornamelijk afdeling Handhaving van het Departement Omgeving²²) of op lokaal niveau (gemeenten, intergemeentelijke verenigingen, lokale politie). Het provinciale niveau heeft geen rol in de handhaving ruimtelijke ordening.

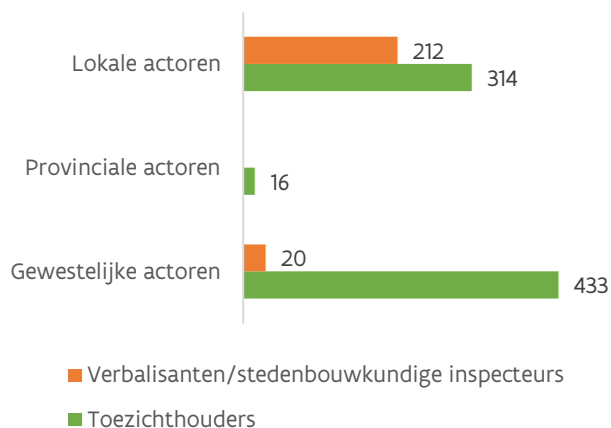
Er is geen uitgesproken verdeling in de VCRO over wie wat handhaaft en op welke manier. Het Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening 2015 geeft hierover aan dat het gewest de rol op zich neemt als trekker van het handhavingsbeleid op het vlak van coaching, sturing en ondersteuning van de andere actoren en dat partnerschap met sterke lokale besturen de ondersteuning van de gemeentelijke partners in het voeren van een gemeentelijk handhavingsbeleid impliceert en het faciliteren en helpen uitbouwen van samenwerkingsverbanden tussen de gemeentelijke partners. Ook wordt in dit handhavingsprogramma bepaald dat, zowel in het kader van toezicht als bij de behandeling van klachten, de prioriteiten de belangrijkste en eerst te hanteren toetsingscriteria zijn. Het prioriteitenbeleid kan zowel gewestelijk als gemeentelijk worden vastgelegd zodat de prioriteiten op deze niveaus verschillend kunnen zijn, maar mogelijks ook overlappend of doorkruisend. Bij samenloop van gemeentelijke en gewestelijke prioriteiten moet de subsidiariteit maximaal gerespecteerd worden. Elk niveau bepaalt zijn eigen prioriteiten en neemt zijn verantwoordelijkheid inzake handhaving rekening houdend met het Handhavingsprogramma. De

²² Het Agentschap Natuur en Bos en de Vlaamse Wooninspectie hebben ook handhavingsbevoegdheden inzake de VCRO.

manier een behapbaar overzicht te krijgen van de inzet van personele middelen en de inzet van het instrumentarium op het lokale niveau (aggregatie datagegevens van de gemeenten, de lokale politie en de intergemeentelijke verenigingen), het provinciaal niveau (enkel milieu) en het gewestelijk niveau (aggregatie datagegevens van de gewestelijke handhavingsinstanties)

Noot: aangezien er geen 100% responsgraad is, kunnen de gegevens enkel een indicatie weergeven.

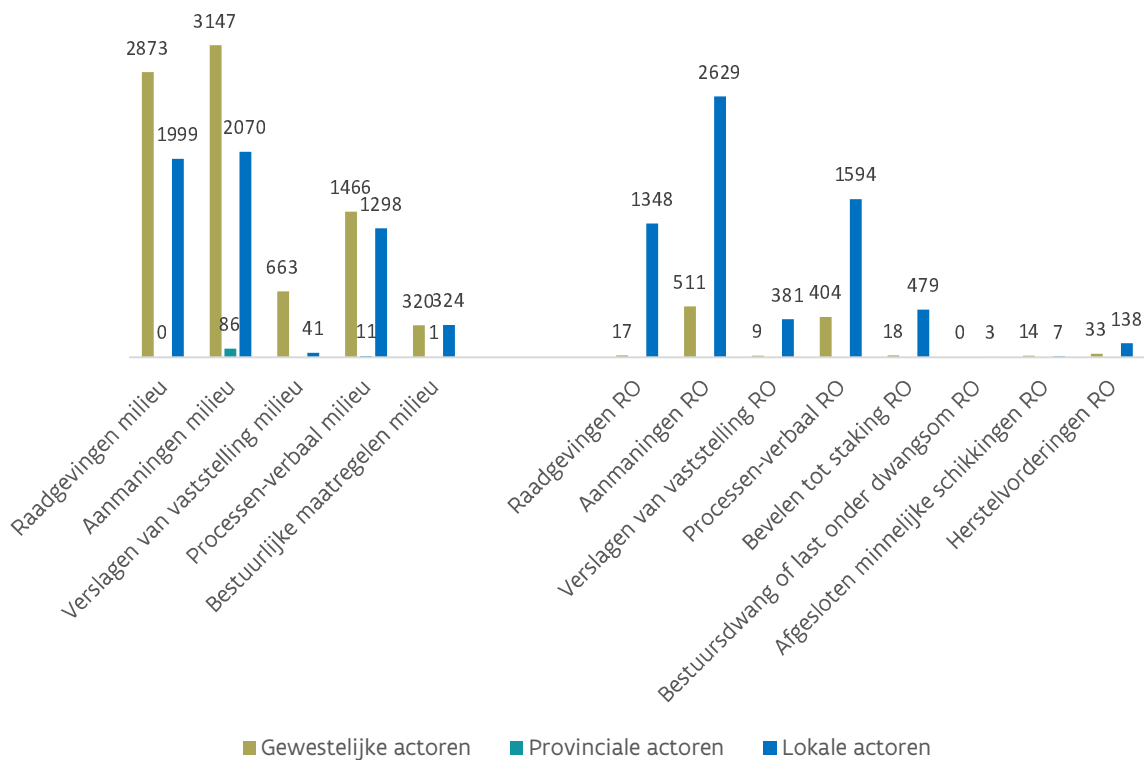

Figuur 17 Aantal verbalisanten/stedenbouwkundige inspecteurs en aantal toezichhouders in het Vlaamse Gewest in 2020

De verplichte aanstelling van toezichhouders op de verschillende bestuursniveaus laat zich zichtbaar merken in de absolute aantallen van aangestelde toezichhouders ten opzichte van het aantal verbalisanten/stedenbouwkundige inspecteurs³¹. Op gemeentelijk en zelfs nog meer op gewestelijk niveau neemt de aanstelling van milieutoezichthouders de bovenhand ten opzichte van de specifieke handhavingsrollen voor ruimtelijke ordening, wat ook kan worden vastgesteld, is de hoeveelheid verbalisanten/stedenbouwkundige inspecteurs op lokaal niveau ten aanzien van het aantal verbalisanten/stedenbouwkundige inspecteurs actief bij de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving, in een verhouding van 87% op lokaal niveau versus 13% op gewestelijk niveau. 2% van alle aangestelde milieutoezichthouders zijn provinciale toezichthouders, 41% lokaal en 57% gewestelijk.

³¹In de praktijk zijn dit niet steeds andere personen; verbalisanten kunnen ook worden aangesteld als stedenbouwkundige inspecteur en vice versa.

Wanneer wordt gekeken naar de inzet van de andere handhavinginstrumenten, valt op dat het instrument van de aanmaning, zowel door alle actoren als in beide domeinen, het meest wordt ingezet.

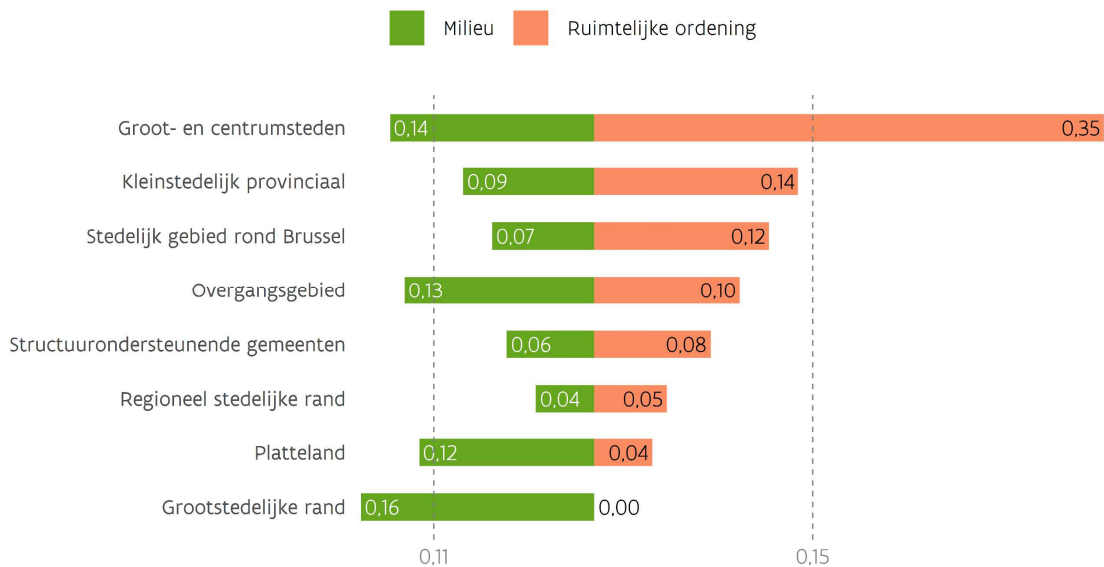
Als toezichthouders bij de uitoefening van hun toezichtopdracht een milieu-inbreuk of een milieumisdrijf vaststellen, kunnen zij de vermoedelijke overtreder en eventuele andere betrokkenen aanmanen om de nodige maatregelen te nemen om deze milieu-inbreuk of dat milieumisdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of een herhaling ervan te voorkomen³².

Deze zachte aanpak waarbij niet meteen een proces-verbaal of een verslag van vaststelling wordt opgesteld (in 2020 bij minstens 35% van de vastgestelde milieuschendingen) voor de vastgestelde schending is niet nieuw en vormde tot 2018 met betrekking tot de misdrijven een pragmatische benadering van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering. Dit bepaalt dat bij het vaststellen van een misdrijf een proces-verbaal opgesteld moet worden en dat dit overgemaakt moet worden aan de Procureur des Konings. In 2018 werd het DABM zo gewijzigd dat de toezichthouders milieumisdrijven **kunnen** vaststellen in een proces-verbaal en hiertoe niet langer verplicht zijn. Deze verankering van de discretionaire bevoegdheid van de toezichthouder bestendigt de voorkeur voor de zachte aanpak via het instrument van de aanmaning, wat ook duidelijk zichtbaar wordt in de cijfergegevens. In de memorie van toelichting bij het Milieuhandhavingsdecreet wordt het belang van de mogelijkheid tot het geven van aanmaningen in het zachte handhavingssparcours benadrukt. Er wordt gesteld dat aanmaningen uitermate doeltreffend zijn als informeel instrument aangezien deze meestal effectief een terugkeer naar

³² DABM, artikel 16.3.27

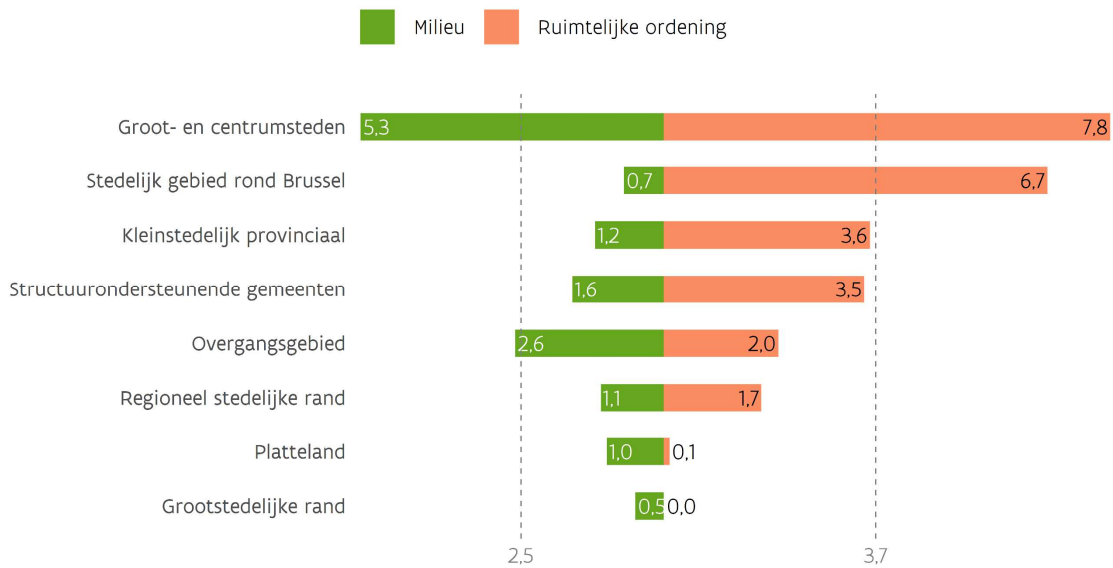
eigen handhavingsfiches hebben. Een optelling van deze gegevens is niet mogelijk omdat er geen zicht is op welke activiteiten in welke gemeenten hebben plaatsgevonden.

Figuur 21 VTE besteed aan milieuhandhaving/ handhaving ruimtelijke ordening per 10.000 inwoners – VRIND clustering. De stippellijnen geven het globale gemiddelde aan voor de milieu- en ruimtelijke ordeningscategorie.

Het zwaartepunt van de gemeentelijke personele investering in handhaving ligt bij ruimtelijke ordening, al is het verschil niet enorm en verhoudt zich dit 40%-60%. Wel valt het overwicht van VTE inzake ruimtelijke ordening in de cluster 'groot- en centrumsteden' op, zowel ten opzichte van het VTE besteed aan milieu als ten opzichte van de andere clusters. Daar waar in de cluster 'grootstedelijke rand' in 2020 door de responderende gemeenten geen personele inzet was voor ruimtelijke ordening, was dit voor milieu zelfs boven het gemiddelde. Ook in de cluster 'platteland' is het overwicht van de VTE voor milieuhandhaving ten opzichte van deze voor ruimtelijke ordening merkbaar.

Figuur 24 Aanmaningen milieu en ruimtelijke ordening per 10.000 inwoners – VRIND clustering. De stippellijnen geven het globale gemiddelde aan voor de milieu- en ruimtelijke ordeningscategorie.

De aanmaning, het geprefereerde handhavingsinstrument bij de vaststelling van een schending, blijkt bij de gemeenten meer ingezet te worden bij schendingen inzake ruimtelijke ordening. Ook hier weer is de inzet van het instrument aanzienlijker in de cluster ‘groot- en centrumsteden’, zowel bij milieu als ruimtelijke ordening, ten opzichte van de andere clusters.

Rekening houdend met deze vier bovenstaande indicatoren kan worden gesteld dat omgevingshandhaving door de gemeenten zelf voornamelijk een verhaal is van de groot- en centrumsteden. Het mogelijke schaalvoordeel van hun gemeentelijke diensten kan potentieel een verklaring zijn. Kleinere steden en gemeenten zoeken dit schaalvoordeel mogelijk bij de politiezone en/of een intergemeentelijke vereniging. Een andere mogelijkheid is dat er effectief minder wordt gehandhaafd. Om deze hypothesen verder te onderzoeken, moet de bevraging aangepast worden zodat kan worden gerapporteerd welke actoren welke activiteiten uitvoeren binnen een individuele gemeente.

8.4 (ON)VERGUNDE INRICHTINGEN

De handhavingfiche van de gemeenten geeft een overzicht van het totaal aantal klasse 1 inrichtingen, het totaal aantal klasse 2 inrichtingen, het totaal aantal klasse 3 inrichtingen én het geschatte aantal onvergunde maar hinderlijke inrichtingen op hun grondgebied. De klassen 1, 2 en 3 duiden op de graad van mogelijke hinder van het bedrijf/de inrichting voor mens en milieu. De indeling in klassen is gebaseerd op de aard en de belangrijkheid van de milieueffecten. (VLAREM II – bijlage 2 – indelingslijst)³⁸ Er kan vanuit worden gegaan dat de kennis van en over deze inrichtingen cruciaal is om de handhaving uitvoering mee vorm te kunnen geven.

Uit handhavingfiche *GEMEENTEN – GLOBAAL* (respons: 85%) werd de volgende grafische voorstelling geselecteerd.

³⁸ Klasse 1: de meest hinderlijke activiteit (vergunningplichtige inrichting); Klasse 2: minder hinderlijke activiteit. (vergunningplichtige inrichting); Klasse 3: de minst hinderlijke activiteit. (meldingsplichtige inrichting).

8.5 BESTUURLIJKE BEBOETING ALS ALTERNATIEF VOOR STRAFRECHTELIJKE SANCTIONERING?

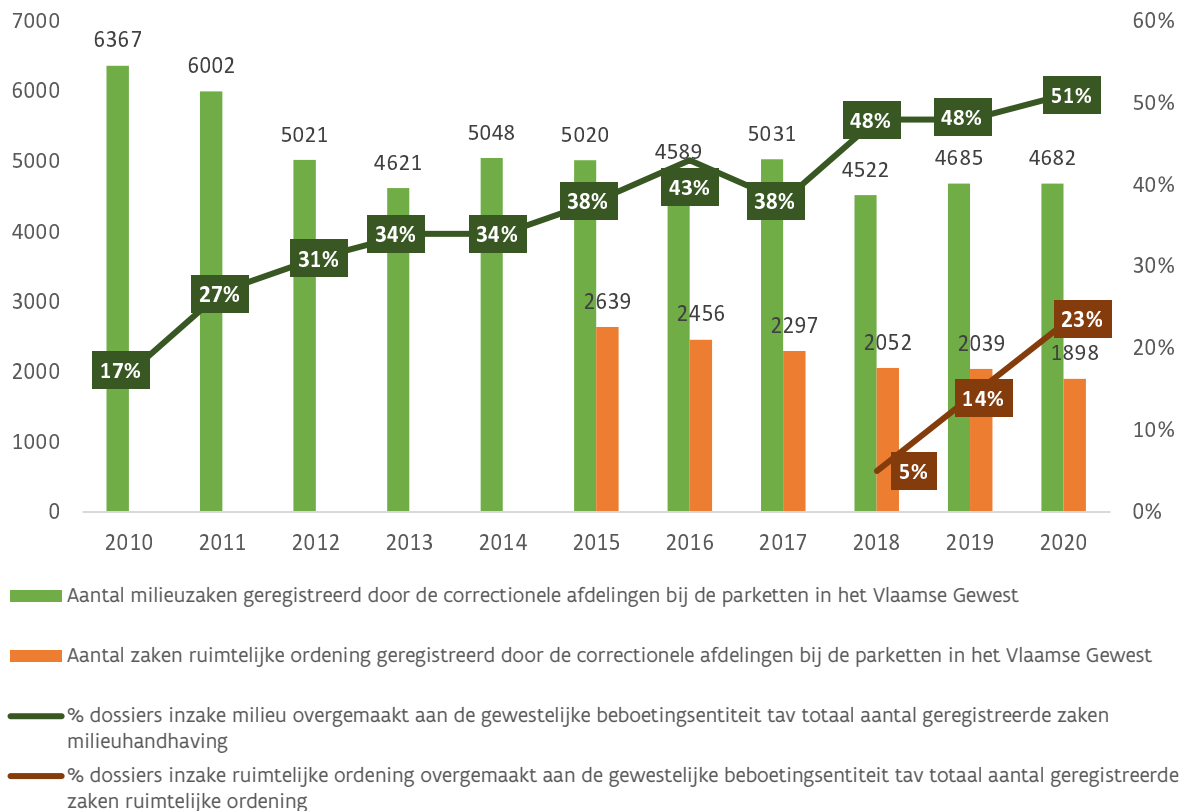
Een van de belangrijke pijlers van het Milieuhandhavingsdecreet was de introductie van het uniforme systeem voor bestuurlijke beboeting van milieumisdrijven en milieu-inbreuken in 2009. Omdat slechts in beperkte mate strafrechtelijk werd opgetreden in milieuzaken, werd de optie voorzien dat de parketten zaken met betrekking tot milieuhandhaving kunnen overmaken aan de gewestelijke beboetingsentiteit voor een bestuurlijke beboeting. Daarnaast werden ook bepaalde misdrijven gedepenaliseerd tot inbreuken die rechtstreeks bestuurlijk kunnen worden beboet. Zo werd getracht een lik-op-stuk beleid te creëren en korter op de bal te spelen bij milieuschendingen.⁴³ Dit systeem van bestuurlijke beboeting werd overgenomen in de VCRO en trad voor schendingen inzake ruimtelijke ordening in werking in 2018. Stedenbouwkundige inbreuken kunnen sinds 2018 enkel nog gestraft worden met een exclusieve bestuurlijke geldboete. Stedenbouwkundige misdrijven waarvoor het parket (tijdig) aangeeft niet tot strafrechtelijke behandeling te willen overgaan, kunnen sinds 2018 worden gesanctioneerd met een alternatieve bestuurlijke geldboete. Zoals reeds werd aangegeven, bestaat het verschil tussen beide domeinen erin dat de gewestelijke beboetingsentiteit dossiers rond stedenbouwkundige misdrijven kan seponeren, terwijl dit voor milieumisdrijven niet mogelijk is. Voor inbreuken is een bestuurlijk sepot mogelijk in beide domeinen.

Onderstaande figuur geeft een overzicht van het aantal zaken milieu en ruimtelijke ordening dat de parketten registreerden de afgelopen jaren. Naast de instroom van dossiers bij de parketten is het relevant om de uitstroom van dossiers – het aantal zaken waarin het parket besliste om ze niet strafrechtelijk te behandelen maar over te maken aan de gewestelijke beboetingsentiteit – te analyseren. Onderstaande figuur geeft daarom ook het procentueel aandeel van het aantal ontvangen dossiers weer dat de parketten hebben overgemaakt aan de gewestelijke beboetingsentiteit. Hiervoor werden de cijfers van de instroom bij de parketten gehanteerd en het aantal dossiers dat de gewestelijke beboetingsentiteit heeft ontvangen van de parketten.⁴⁴

43 Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI 'Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen', p. 19

44 De vooruitgangsstaat 'Niet-gemeentelijke administratieve sanctie' zoals gehanteerd door de parketten bevat niet enkel de dossiers overgemaakt aan de gewestelijke beboetingsentiteit. Tevens is het mogelijk dat dossiers die zich nog in een voorlopige vooruitgangsstaat bevonden op de extractiedatum later nog werden overgemaakt voor bestuurlijke beboeting. Vandaar dat voor deze vergelijking ook de cijfers van de gewestelijke beboetingsentiteit worden gebruikt naast deze van de parketten zelf.

Figuur 26 Aantal zaken geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest inzake milieu en ruimtelijke ordening en procentueel aandeel (t.o.v. het totaal aantal dossiers) overgemaakt aan de gewestelijke beboetingsentiteit

Voor zowel de door het parket ontvangen milieudossiers als de dossiers inzake ruimtelijke ordening kan een dalende trend worden vastgesteld. Ten opzichte van 2009⁴⁵ kan voor de zaken milieu een procentuele afname van 24% in 2020 worden vastgesteld. Voor de zaken ruimtelijke ordening werden in 2020 28% minder dossiers geregistreerd door het parket dan in 2015⁴⁶. Een directe verklaring kan niet met zekerheid worden gegeven op basis van de ontvangen data. Mogelijke verklaringen zijn o.a. de depenalisering van misdrijven naar inbreuken en het feit dat deze dossiers dan ook niet meer worden overgemaakt aan het parket, en/of de mogelijks feitelijke afname van het aantal opgemaakte processen-verbaal⁴⁷, en/of een toename van vaststellingen in het kader van gemeentelijke administratieve sancties. Ook andere potentiële pistes, o.a. de handhaafbaarheid van de regelgeving en een verschuiving van prioriteiten, zouden een verklaring kunnen bieden. Hiervoor is echter verder onderzoek noodzakelijk.

Ondanks de dalende trend in het aantal dossiers dat de parketten ontvangt van de handhavingsinstanties rond milieu en ruimtelijke ordening, kan voor beide een sterke procentuele toename worden vastgesteld van het aantal van deze dossiers dat de parketten vervolgens heeft overgemaakt aan de gewestelijke beboetingsentiteit met het oog op het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete. Voor de zaken milieuhandhaving werd in 2020 meer dan de helft overgemaakt aan de gewestelijke beboetingsentiteit; terwijl dit bij de start van de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet nog maar 10% was. Bij

⁴⁵ Start dataverzameling voor de milieuhandhavingsrapporten van de VHRM.

⁴⁶ Start dataverzameling voor de handhavingsrapporten ruimtelijke ordening van de VHRM

⁴⁷ Gelet op de wisselende responsgraad voor de handhavingsrapporten, kan er echter geen 1-op-1 verhouding worden gemaakt met de dossiers die de parketten hebben ontvangen en het aantal opgemaakte processen-verbaal. De cijfers uit het Milieuhandhavingsrapport 2018 en 2019 en de data ontvangen voor dit rapport, tonen echter eerder een constante in het aantal opgemaakte processen-verbaal door de handhavingsinstanties. De data over het aantal opgemaakte processen-verbaal door de Algemene politie, niet enkel de toezichthouders, (zie hoofdstuk 5) kan eveneens niet worden gehanteerd voor deze vergelijking omdat het ook de vereenvoudigde processen-verbaal bevat die niet worden overgemaakt aan het parket.

ruimtelijke ordening, waar deze optie sinds 2018 mogelijk is, werd in 2020 al bijna 1/4 van de ontvangen dossiers overgemaakt aan de gewestelijke beboetingsentiteit.

Een dalende instroom bij de parketten en een stijgende instroom bij bestuurlijke beboeting, maakt dat de parketten steeds minder dossiers hebben om zelf te behandelen. Dit laatste is ook een doelstelling van het Milieuhandhavingsdecreet waarin gesteld wordt dat het strafrecht moet gelden als ultimum remedium.⁴⁸ Om de milieuzaken te triëren en te bepalen welke zaken het parket zelf zal behandelen, hanteert het parket de *Sorteernota*. Dit gebeurt op basis van onder andere het maatschappelijk belang en technisch-juridische, rechtseconomische, criminologische en praktische overwegingen.⁴⁹ Ook de omzendbrief COL 04/2019 speelt een belangrijke rol in dit triageproces. De Vlaamse strafrechtelijke prioriteiten, onder andere met betrekking tot milieu en ruimtelijke ordening, werden immers omgezet in deze omzendbrief waarmee het openbaar ministerie zich ertoe verbindt om de daarin opgenomen prioriteiten strafrechtelijk af te handelen.⁵⁰

De focus op prioriteiten in combinatie met de optie – die ook effectief wordt aangegrepen – om dossiers over te maken aan de gewestelijke beboetingsentiteit en de dalende instroom zouden doen vermoeden dat het aantal opportuniteitssepots door de parketten zou afnemen⁵¹. Onder opportuniteitsredenen wordt verstaan:

- motieven eigen aan de aard van de feiten, zoals een beperkte maatschappelijke weerslag, een geregulariseerde toestand, een misdrijf van relationele aard, en een overschrijden van een redelijke termijn.
- motieven eigen aan de persoon van de dader, zoals de afwezigheid van voorgaanden, toevallige feiten met oorzaak, jeugdige leeftijd, wanverhouding strafvordering-maatschappelijke verstoring, houding van het slachtoffer, en vergoeding van het slachtoffer.
- beleid, zoals te weinig researchcapaciteit, andere prioriteiten en voorrang aan de burgerlijke afhandeling.

Onderstaande grafiek geeft deze evolutie weer in absolute aantallen en het aantal geseponeerde zaken wegens opportuniteitsredenen ten opzichte van het totaal aantal geregistreerde zaken.

⁴⁸ Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI 'Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen', p.14

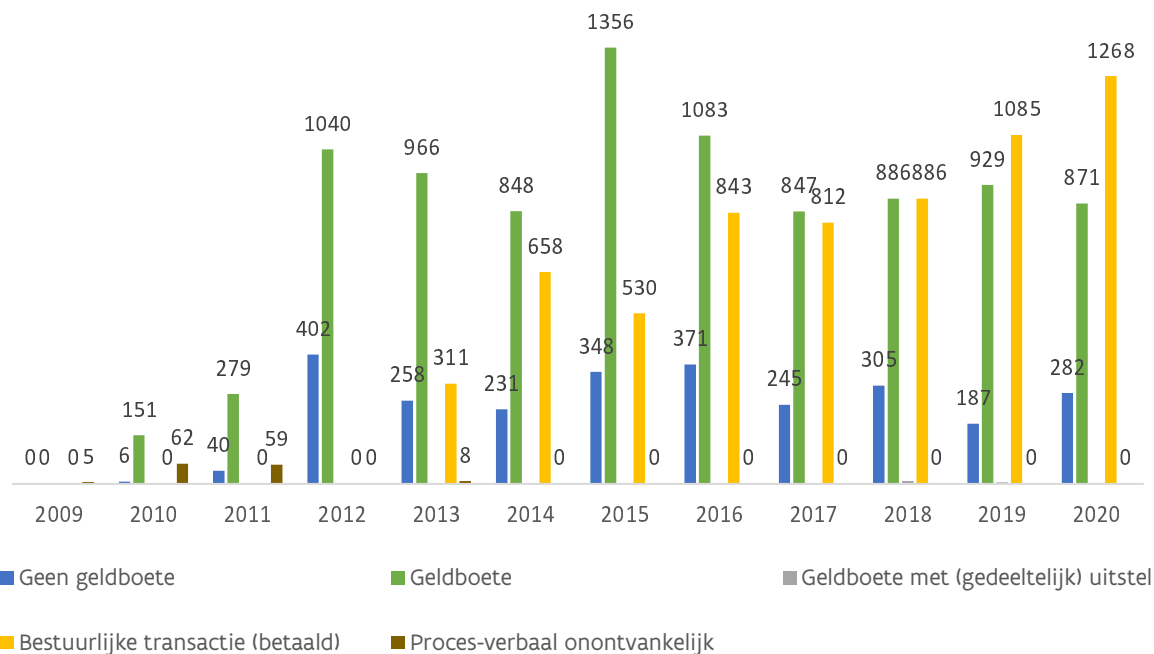
⁴⁹ <https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/inf-13.30002-aangepaste-sorteernota.pdf>

⁵⁰ https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/COL_04_2019_NL_SPV_Richtlijn.pdf

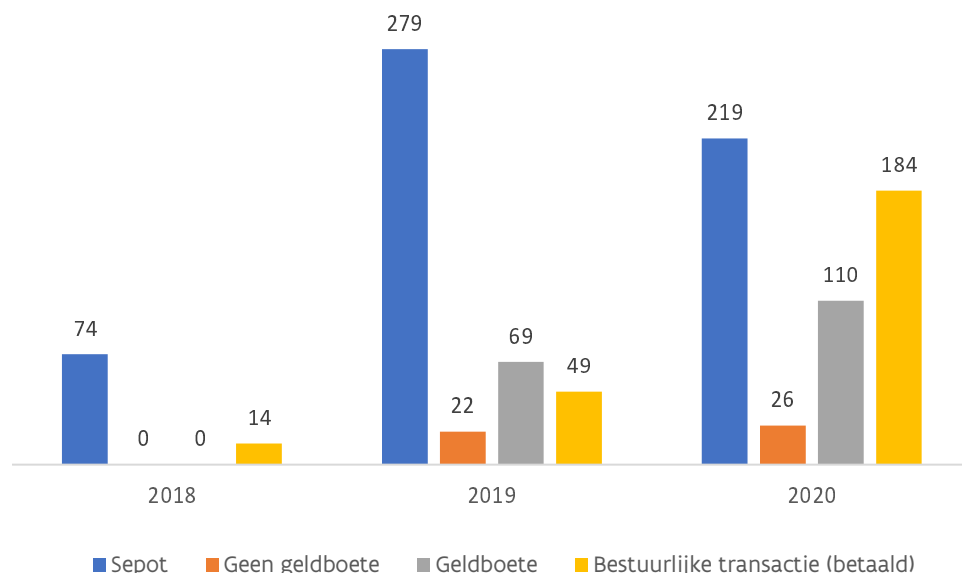
⁵¹ Omdat veel dossiers zich op de extractiedata nog in een voorlopige vooruitgangsstaat bevonden, vormen deze gegevens slechts een indicatie. Het is immers mogelijk dat de dossiers in de voorlopige vooruitgangsstaten na de extractiedata alsnog werden geseponeerd wegens opportuniteitsredenen. Of, zolang de strafvordering niet was vervallen, de zaak werd heropend.

Om een beeld te schetsen van de beslissingen en de evolutie hierin, bieden onderstaande figuren een overzicht van de activiteiten van de gewestelijke beboetingsentiteit ten aanzien van de milieumisdrijven en de stedenbouwkundige misdrijven.

Figuur 28 Beslissingen gewestelijke beboetingsentiteit inzake milieumisdrijven sinds 2009

Figuur 29 Beslissingen gewestelijke beboetingsentiteit inzake stedenbouwkundige misdrijven sinds 2018

Voor milieumisdrijven kan een voorzichtige start worden opgemerkt tijdens de eerste jaren dat alternatieve bestuurlijke beboeting mogelijk was. In deze opstartfase was het aantal door het parket overgemaakte dossiers nog beperkt en moet er rekening gehouden worden met een leercurve. Vanaf 2012 wordt volop ingezet op de alternatieve bestuurlijke geldboetes; ook het aantal dossiers dat de parketten overmaakte steeg. In 2012 werd bovendien de bestuurlijke

Figuur 30 Aantal door gewestelijke beboetingsentiteit ontvangen verslagen van vaststelling

Het aantal opgestelde verslagen van vaststelling is eerder beperkt, al is er een stijgende tendens, voornamelijk sinds 2019. Dit kan worden verklaard door het feit dat nagenoeg de volledige visserijwetgeving in 2019 werd gedepenaliseerd.⁵⁴

Ook voor de milieu-inbreuken zou het interessant zijn om te kijken naar de beslissingen van de gewestelijke beboetingsentiteit en de al dan niet opgelegde exclusieve bestuurlijke geldboeten en bestuurlijke transacties. Maar net zoals bij de behandelde dossiers inzake milieumisdrijven is op basis van de ontvangen data geen een-op-een analyse mogelijk tussen het aantal ontvangen verslagen van vaststelling en de behandelde dossiers.

Om een beeld te schetsen van de beslissingen en de evolutie hierin, geven onderstaande figuren een overzicht van de activiteiten van de gewestelijke beboetingsentiteit rond de milieu-inbreuken en de stedenbouwkundige inbreuken.

⁵⁴ Decreet van 23 november 2018 houdende wijzigingen van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij (BS. 18/12/2018)

8.6 SLUIKSTORTEN ALS MEEST VASTGESTELD MILIEUMISDRIJF

Op de vraag voor welk milieumisdrijf in het Vlaamse Gewest het meest een proces-verbaal werd opgemaakt het afgelopen decennium, kan op basis van de data van de parketten worden geconcludeerd dat sluikstorten het meest vastgestelde milieumisdrijf is. In onderstaande grafiek worden de absolute aantallen van de dossiers met tenlasteleggingscode 64E-sluikstorten weergegeven en het procentuele aandeel van deze dossiers ten opzichte van het totaal aan geregistreerde zaken milieuhandhaving bij de parketten. Tussen 2010 en 2020 werden in totaal 18.319 dossiers ontvangen door de parketten inzake sluikstorten. Dit komt neer op gemiddeld 1/3 van het totaal aantal dossiers dat toekomt bij de parketten.

Figuur 33 Aantal zaken 'sluikstorten' sinds 2010 en procentueel aandeel ten opzichte van totaal aantal zaken

Er hebben ook heel wat milieuhandavingsinstanties, gewestelijk, provinciaal en lokaal, bevoegdheden in het kader van sluikstorten gelet op de door hen (deels) te handhaven regelgeving:

- Artikel 12 §1 van het decreet betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen: 'Het is verboden afvalstoffen achter te laten of te beheren in strijd met de voorschriften van dit decreet of de uitvoeringsbesluiten ervan'.

Het hoeft dus ook niet te verbazen dat er heel wat sluikstort-misdrijven worden vastgesteld. Er zijn immers heel wat "ogen op het terrein" om dit soort misdrijf vast te stellen en heel wat

8.7 BLINDE VLEKKEN

Deze afsluitende beschouwing focust op de lacunes in deze rapportering en de data die momenteel nog niet beschikbaar zijn of nog niet werden verzameld, maar wel een belangrijke rol kunnen spelen. Bepaalde activiteiten van de handhaving zijn momenteel onderbelicht of worden nog niet optimaal gerapporteerd.

Een eerste belangrijke boodschap is dat dit rapport niet pretendeert om allesomvattend te zijn. Om een overzichtelijk naslagwerk inzake omgevingshandhavingssuitvoering te kunnen worden met een behapbare rapportering is het belangrijk om een focus te leggen en uniforme, vergelijkbare en generieke data te kunnen voorleggen. Door niet te *overfitten* en niet oeverloos in detail te treden, wordt het geven van overzichtelijke data en een duidelijke boodschap mogelijk. De focus in dit rapport ligt op de inzet van de handhavinginstanties en de wijze waarop de handhavingssuitvoering vorm krijgt. De rol van bijvoorbeeld de burger, de (vermoedelijke) overtreder, het natraject,... behoort momenteel niet of nauwelijks tot het brandpunt van deze rapportering, wat echter niet betekent dat het belang ervan wordt miskend.

Zoals eerder aangegeven in de inleiding, is deze rapportering een *inter*-rapport. Het bouwt voort op de milieuhandavingsrapporten en de handavingsrapporten ruimtelijke ordening zoals in het verleden opgemaakt door de VHRM. De bevraging werd integraal overgenomen. Maar er werd geopteerd om de gegevens anders te presenteren en het detailniveau te verlagen om zo te trachten een helder en geïntegreerd overzicht te creëren met bijvoorbeeld de handavingsfiches. Dit zal een impact hebben op de toekomstige bevraging van de handavingsactoren. Het opzet is deze bevraging in te korten en te heroriënteren om op lokaal niveau een geografische benadering te hanteren, eerder dan te focussen op de verschillende actoren an sich. Dit rapport is dus geen loutere voorzetting van de voormalige handavingsrapporten, maar vormt echter ook nog geen nulmeting aangezien de bevraging nog zal wijzigen.

Vermoedelijk zal de dataverzameling voor deze rapportering nog een tijd gebeuren aan de hand van een digitale bevraging. Realistische verwachtingen over de ontwikkeling van gemeenschappelijke databanken, opvolgingstools, automatische data-invoer en/of koppeling,... nopen nog tot het gebruik van een gestandaardiseerde bevragingsfiche waarbij de handavingsactoren de eigen monitoringssystemen moeten raadplegen om de gevraagde gegevens te kunnen aanleveren. Dit neemt uiteraard niet weg dat idealiter wordt geïnvesteerd in een *handavingstool*, mogelijk gekoppeld aan het [Omgevingsloket](#), waar stap voor stap mogelijkheden zouden kunnen worden gecreëerd om handavingsdata aan te koppelen en een *traject*-rapportering mogelijk wordt. Een andere optie zou zijn om de huidige [Controle Viewer](#) uit te breiden naar het voorbeeld van de *Inspectieview* uit Nederland. De *Controle Viewer* laat enkel zien of een controle werd uitgevoerd op een bepaalde plaats. In de Nederlandse [Inspectieview](#) wordt ook de inzet van andere handavingsinstrumenten opgeladen. Een formele decretale verplichting om informatie te delen, eventueel in een uniform en aangeboden systeem zoals een viewer, helpt niet alleen de actoren bij de uitvoering van hun taak, maar kan ook een belangrijke impuls zijn voor monitoring, rapportering en evaluatie.⁶¹

Zoals aangegeven is het doel om de bevraging en de rapportering in de komende jaren te optimaliseren. De volgende punten zullen de nodige aandacht krijgen:

- Handhaving naar aanleiding van klachten

⁶¹ Algemene Rekenkamer, Een onzichtbaar probleem. Gebrek aan kwaliteit van data over milieucriminaliteit en -overtredingen, 2021, p.13

- een evaluatie van de thematische doelstellingen van het omgevingshandhavingsbeleid, zoals verwacht wordt dat deze zullen worden vastgelegd in het Omgevingshandhavingsprogramma. Voor een evaluatie van de concrete doelstellingen zal mogelijk deels geput kunnen worden uit de data over de handhavingsuitvoering, maar zal daarnaast allicht een specifieke monitoring nodig zijn om na te gaan of de doelstelling al dan niet werd behaald, gecombineerd met expertkennis van de uitvoerders van het omgevingshandhavingsprogramma. Dit zal zorgen voor een beeld over wat prioritair werd gehandhaafd en of de vooropgezette concrete doelstellingen voor deze prioriteiten werden bereikt.

Het vormt echter een uitdaging voor de komende jaren om een evenwicht te vinden tussen een generiek verhaal rond omgevingshandhaving -dat weergeeft wat er werd uitgevoerd rond handhaving - en een eerder thematische benadering - waarbij concrete doelstellingen van het handhavingsbeleid, die naar verwachting worden vastgelegd in het Omgevingshandhavingsprogramma, naar uitvoering en wetslagen zullen worden geanalyseerd. Specifieke, meetbare, acceptabele, realistische en tijdsgebonden doelstellingen – volgens het SMART-principe dus – zijn cruciaal om een kwaliteitsvolle monitoring te kunnen ontwikkelen en een degelijke evaluatie behoorlijk te kunnen uitvoeren.

IGEAN

MILIEU

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV

Borsbeek, Brasschaat, Brecht, Edegem, Essen, Hove, Kalmthout, Kapellen, Kontich, Lint, Niel, Ranst, Rumst, Schelle, Stabroek, Wijnegem, Wommelgem, Wuustwezel, Zandhoven, Zoersel, Aartselaar

370.947

Inwoners

4 Toezichthouders

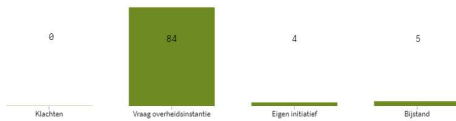
0,5

VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

93 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder: 23,30

Gemiddeld per VTE: 186,0

59 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

64,5%

Overtredingsgraad

89

Raadgevingen

18

Aanmaningen

0

Verelagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal
19

Priodair: 4
Niet-Priodair: 15

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen
15

Tijdig uitgevoerd: 11
Niet-Tijdig uitgevoerd: 4

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen
0

Tijdig uitgevoerd: 0
Niet-Tijdig uitgevoerd: 0

Per 10 000 Inwoners

2,51

Milieuhandavingscontroles
Gem. 10V globaal: 3,75

1,62

Uitgevoerde controles waarbij overtreding werd vastgesteld
Gem. 10V globaal: 2,92

0,51

Processen-verbaal
Gem. 10V globaal: 0,54

0,40

Bestuurlijke maatregelen
Gem. 10V globaal: 0,17

RUIMTELIJKE ORDENING

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV

/

0

Inwoners

/ Verbalisanten

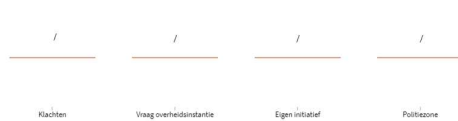
/

VTE besteed aan havigstaken

/ Plaatsbezoeken inzake ruimtelijke ordening

Gemiddeld per Verbalisant: /

Gemiddeld per VTE: /

/

Dossiers schending vastgesteld

1%

Overtredingsgraad

/

Raadgevingen

/

Aanmaningen

/

Verelagen van vaststelling

/

Processen verbaal

/

Bevelen tot staking

/ Stedenbouwkundige inspecteurs

/

VTE besteed aan havigstaken

/

Bestuursdwang of last onder dwangsom

/

Afgesloten minnelijke schikkingen

/

Herstelverordeningen

Per 10 000 Inwoners

-

Plaatsbezoeken
Gem. 10V globaal: 6,42

-

Dossiers waarin schendingen vastgesteld
Gem. 10V globaal: 3,87

-

Processen-verbaal
Gem. 10V globaal: 8,92

-

Bevelen tot staking
Gem. 10V globaal: 0,24

-

Bestuurlijke maatregelen (bestuursdwang of last onder dwangsom)
Gem. 10V globaal: 0,81

-

Herstelverordeningen
Gem. 10V globaal: 0,19

MILIEU

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IOV
Berlaar, Bonheiden, Bornem, Duffel en Sint-Katelijne-Waver, Lier, Putte

142.208
Inwoners

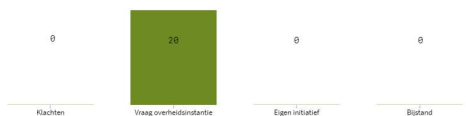
2 Toezichthouders

0,5
VTE besteed aan
milieuhandhavingstaken

20 Milieuhandhaving controles

Gemiddeld per Toezichthouder: 10,00 Gemiddeld per VTE: 40,0

18 Controles waar een overtreding werd vastgesteld
90,0%
Overtredingsgraad

0 Raadgevingen
16 Aanmaningen
0 Verslagen van vaststelling

Per 10 000 Inwoners

1,41 Milieuhandhaving controles
1,27 Uitgevoerde controles waarbij overtreding werd vastgesteld
0,77 Processen-verbaal
0,84 Bestuurlijke maatregelen

RUIMTELIJKE ORDENING

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IOV
Berlaar, Bonheiden, Bornem, Duffel en Sint-Katelijne-Waver, Lier, Putte

142.208
Inwoners

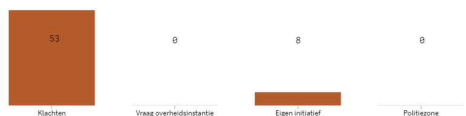
2 Verbalisanten

1
VTE besteed aan
havingstaken

61 Plaatsbezoeken inzake ruimtelijke ordening

Gemiddeld per Verbalisant: 30,5 Gemiddeld per VTE: 61,0

65 Dossiers schending vastgesteld
106,60% Overtredingsgraad

3 Raadgevingen
46 Aanmaningen
0 Verslagen van vaststelling

46 Processen verbaal
8 Bevelen tot staking

2 Stedenbouwkundige inspecteurs

0,1 VTE besteed aan havingstaken
1 Bestuursdwang of last onder dwangsom
0 Afgesloten minnelijke schikkingen
4 Herstelvorderingen

Per 10 000 Inwoners

4,29 Plaatsbezoeken
4,57 Dossiers waarin schendingen vastgesteld
3,23 Processen-verbaal
0,56 Bevelen tot staking
0,07 Bestuurlijke maatregelen (bestuursdwang of last onder dwangsom)
0,28 Herstelvorderingen

MILIEU

RUIJTELIJKE ORDENING

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV
 Balen, Dessel, Geel, Heist-op-den-Berg, Herselt, Hoogstraten, Hulshout, Laakdal, Meerhout, Merksplas, Mol, Nijlen, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Westerlo, Arendonk

330.656
 Inwoners

3 Toezichthouders

1,5
 VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

86 Milieuhandhaving controles

Gemiddeld per Toezichthouder : 28,79 Gemiddeld per VTE : 57,3

48 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

79,1%
 Overtredingsgraad

0 Raadgevingen **36** Aanmaningen **0** Verlagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal: **11** Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen: **0** Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen: **0**

Per 10 000 Inwoners

2,60 Milieuhandhavingcontroles (Gem. 10V globaal: 3,75)
2,06 Uitgevoerde controles waarbij overtreding werd vastgesteld (Gem. 10V globaal: 2,92)
0,33 Processen-verbaal (Gem. 10V globaal: 0,54)
0,00 Bestuurlijke maatregelen (Gem. 10V globaal: 0,17)

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV
 Baarle-Hertog, Balen, Beerse, Dessel, Geel, Herselt, Hoogstraten, Hulshout, Kasterlee, Laakdal, Lille, Meerhout, Merksplas, Mol, Nijlen, Oud-Turnhout, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Turnhout, Vosselaar, Westerlo, Arendonk

415.640
 Inwoners

2 Verbalisanten

1,1
 VTE besteed aan havigstaken

67 Plaatsbezoeken inzake ruimtelijke ordening

Gemiddeld per Verbalisant : 33,5 Gemiddeld per VTE : 60,9

90 Dossiers schending vastgesteld **134,30%** Overtredingsgraad

0 Raadgevingen **39** Aanmaningen **0** Verlagen van vaststelling

5 Processen verbaal **1** Bevelen tot staking

2 Stedenbouwkundige inspecteurs

1,1 VTE besteed aan havigstaken **0** Bestuursdwang of last onder dwangsom **1** Afgesloten minnelijke schikkingen **6** Herstelvorderingen

Per 10 000 Inwoners

1,61 Plaatsbezoeken (Gem. 10V globaal: 6,42)
2,17 Dossiers waarin schendingen vastgesteld (Gem. 10V globaal: 3,87)
0,12 Processen-verbaal (Gem. 10V globaal: 0,92)
0,02 Bevelen tot staking (Gem. 10V globaal: 0,24)
0,00 Bestuurlijke maatregelen (bestuursdwang of last onder dwangsom) (Gem. 10V globaal: 0,01)
0,14 Herstelvorderingen (Gem. 10V globaal: 0,59)

MILIEU

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV

Merelbeke, De Pinte, Deinze, Destelbergen, Gavere, Lievegem, Lochristi, Nazareth, Wachtebeke, Zelzate, Assenede

207.429
Inwoners

1 Toezichthouders

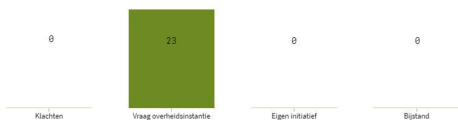

0,4
VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

23 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder: 23,00

Gemiddeld per VTE: 57,5

19 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

82,6%
Overtredingsgraad

0

Raadgevingen

75

Aanmaningen

0

Verslagen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal

13

Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen

0

Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen

0

Prioriteit: 1

Niet-Prioriteit: 12

Tijdig uitgevoerd: 0

Niet-Tijdig uitgevoerd: 0

0

Tijdig uitgevoerd: 0

Niet-Tijdig uitgevoerd: 0

0

Per 10 000 Inwoners

1,11

Milieuhandavingscontroles
Gem. 10V globaal: 3,75

0,92

Utgevoerde controles waarbij overtreding werd vastgesteld
Gem. 10V globaal: 2,92

0,63

Processen-verbaal
Gem. 10V globaal: 0,54

0,00

Bestuurlijke maatregelen
Gem. 10V globaal: 0,17

RUIMTELIJKE ORDENING

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV

Maldegem, Assenede, De Pinte, Deinze, Destelbergen, Eeklo, Evergem, Gavere, Kaprijke, Kruisem, Lievegem, Lochristi, Melle, Merelbeke, Nazareth, Oosterzele, Sint-Laureins, Wachtebeke, Zelzate, en Zulte, Aalter

386.711
Inwoners

2 Verbalisanten

0,65
VTE besteed aan havigstaken

93 Plaatsbezoeken inzake ruimtelijke ordening

Gemiddeld per Verbalisant: 46,5

Gemiddeld per VTE: 143,1

113

Dossiers schending vastgesteld

121,50%

Overtredingsgraad

0

Raadgevingen

100

Aanmaningen

0

Verslagen van vaststelling

15

Processen verbaal

5

Bevelen tot staking

2 Stedenbouwkundige inspecteurs

0,6

VTE besteed aan havigstaken

0

Bestuursdwang of last onder dwangsom

3

Afgesloten minnelijke schikkingen

10

Herstelvorderingen

Per 10 000 Inwoners

2,40

Plaatsbezoeken
Gem. 10V globaal: 0,42

2,92

Dossiers waarin schendingen vastgesteld
Gem. 10V globaal: 3,07

0,39

Processen-verbaal
Gem. 10V globaal: 0,17

0,13

Bevelen tot staking
Gem. 10V globaal: 0,24

0,00

Bestuurlijke maatregelen (bestuursdwang of last onder dwangsom)
Gem. 10V globaal: 0,01

0,26

Herstelvorderingen
Gem. 10V globaal: 0,17

MILIEU

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV
Harelbeke, Kortrijk, Lendeledede, Spiere-Helkijn, Waregem, Zwevegem, Deerlijk

189.130
Inwoners

1 Toezichthouders

0,4
VTE besteed aan milieuhandhavingstaken

1 Milieuhandavingscontroles

Gemiddeld per Toezichthouder: 1,00 Gemiddeld per VTE: 2,5

0 Controles waar een overtreding werd vastgesteld

0,0%
Overtredingsgraad

1 Raadgevingen
/ Aanmaningen
/ Vroleggen van vaststelling

Aantal Processen-Verbaal	Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen	Aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen
-	-	0
Prioritair: / Niet-Prioritair: /	Tijdig uitgevoerd: / Niet-Tijdig uitgevoerd: /	Tijdig uitgevoerd: 0 Niet-Tijdig uitgevoerd: 0

Per 10 000 Inwoners

0,05 Milieuhandavingscontroles (Gem. 10V globaal: 3,75)
0,00 Uitgevoerde controles waarbij overtreding werd vastgesteld (Gem. 10V globaal: 2,82)
0,00 Processen-verbaal (Gem. 10V globaal: 8,54)
0,00 Bestuurlijke maatregelen (Gem. 10V globaal: 8,17)

RUIMTELIJKE ORDENING

Gemeenten die volledig/gedeeltelijk beroep doen op de IGV
Harelbeke, Kortrijk, Lendeledede, Spiere-Helkijn, Waregem, Zwevegem, Deerlijk

189.130
Inwoners

1 Verbalisanten

0,4
VTE besteed aan havigstaken

1 Plaatsbezoeken inzake ruimtelijke ordening

Gemiddeld per Verbalisant: 1,0 Gemiddeld per VTE: 2,5

1 Dossiers schending vastgesteld
100,00% Overtredingsgraad

1 Raadgevingen
0 Aanmaningen
0 Vroleggen van vaststelling

0 Processen verbaal
0 Bevelen tot staking

0 Stedenbouwkundige inspecteurs

/ VTE besteed aan havigstaken
/ Bestuursdwang of last onder dwangsom
/ Afgesloten minnelijke schikkingen
/ Herstelvorderingen

Per 10 000 Inwoners

0,05 Plaatsbezoeken (Gem. 10V globaal: 6,42)
0,05 Dossiers waarin schendingen vastgesteld (Gem. 10V globaal: 3,87)
0,00 Processen-verbaal (Gem. 10V globaal: 8,92)
0,00 Bevelen tot staking (Gem. 10V globaal: 8,24)
0,00 Bestuurlijke maatregelen (bestuursdwang of last onder dwangsom) (Gem. 10V globaal: 8,81)
0,00 Herstelvorderingen (Gem. 10V globaal: 8,19)

10 BRONNEN

- Agentschap voor Natuur en Bos** – Handhavingsrapport 2019
- Algemene Rekenkamer** – Een onzichtbaar probleem. Gebrek aan kwaliteit van data over milieucriminaliteit en -overtredingen (2021)
- ASTREA** - Eindrapport Verkenning naar de mogelijkheden tot integratie van de regelgeving inzake omgeving (OMG-BJO/2019/E-01) (2019)
- Demir, Z.** - Beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024
- Demir, Z.** - Beleidsnota Omgeving 2019-2024
- Departement Omgeving – afdeling Handhaving** – Omgevingshandhavingsplan 2021
- Departement Omgeving** - Onvergonde inrichtingen – zoekmethodiek en oplossingsgerichte aanpak om onvergonde inrichtingen te identificeren (2021) – studie uitgevoerd door **Sustainability College Bruges**
- Departement Omgeving** - Perspectieven voor de integratie van regelgeving voor ruimte en milieu (ppt)
- Federaal parlement** - Wet van 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Mooimakers** - stroomschema handhaving: procedure sluikstort
- Openbaar Ministerie** – omzendbrief COL 04/2019
- Openbaar Ministerie** - Sorteernota (2012)
- Vlaams Parlement** – Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
- Vlaams Parlement** - Decreet van 23 november 2018 houdende wijzigingen van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij
- Vlaams Parlement** – Decreet van 5 april 1995 betreffende algemene bepalingen milieubeleid
- Vlaams Parlement** - Memorie van Toelichting bij ontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning, stuk 2419 (2013-2014)
- Vlaams Parlement** – Memorie van Toelichting bij ontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI 'Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen
- Vlaams Parlement** - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening 2015
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening 2016
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening 2017
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening 2018
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening 2019
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** - Milieuhandhavingsprogramma 2015-2019
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Milieuhandhavingsrapport 2014
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Milieuhandhavingsrapport 2015
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Milieuhandhavingsrapport 2016
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Milieuhandhavingsrapport 2017
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Milieuhandhavingsrapport 2018
- Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu** – Milieuhandhavingsrapport 2019
- Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving** – Milieuhandhavingsrapport 2009

////////////////////////////////////

11 LIJST FIGUREN

Figuur 1 Gemeenten geclusterd volgend VRIND classificatie.....	56
Figuur 2 Processen-verbaal opgesteld door de politie in 2020 inzake milieu en ruimtelijke ordening.....	84
Figuur 3 Aantal personen dat deel uitmaakt van het Leef-milieunetwerk.....	84
Figuur 4 Activiteiten Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering in 2020.....	86
Figuur 5 Schematische voorstelling vervolgtraject van de handhavingsinstrumenten proces-verbaal en verslag van vaststelling.....	87
Figuur 6 Aantal VTE in 2020 door de parketten besteed aan milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening.....	89
Figuur 7 Aantal zaken milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening per verbaliserende overheid, geregistreerd in 2020.....	90
Figuur 8 Aantal zaken milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening per thema, geregistreerd in 2020.....	90
Figuur 9 Vooruitgangsstaat zaken van 2020 aangaande milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening d.d. 9 januari 2021.....	93
Figuur 10 Seponering zaken van 2020 aangaande milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening – technische motieven.....	94
Figuur 11 Seponering zaken van 2020 aangaande milieuhandhaving en handhaving ruimtelijke ordening - opportuniteitsmotieven.....	95
Figuur 12 Activiteiten Gewestelijke Beboetingsentiteit inzake misdrijven in 2020.....	97
Figuur 13 Activiteiten Gewestelijke Beboetingsentiteit inzake inbreuken in 2020.....	98
Figuur 14 Activiteiten Handhavingscollege in 2020.....	99
Figuur 15 Aantal gewestelijke toezichthouders in 2020.....	103
Figuur 16 Aantal VTE besteed aan milieuhandhaving door gewestelijke instanties.....	103
Figuur 17 Aantal verbalisanten/stedenbouwkundige inspecteurs en aantal toezichthouders in het Vlaamse Gewest in 2020.....	105
Figuur 18 Aantal VTE besteed aan omgevingshandhaving in het Vlaamse Gewest in 2020.....	106
Figuur 19 Aantal plaatsbezoeken RO en milieuhandavingscontroles uitgevoerd in het Vlaamse Gewest in 2020.....	106
Figuur 20 Inzet handhavingsinstrumentarium milieu en ruimtelijke ordening door handhavingsactoren in 2020.....	107
Figuur 21 VTE besteed aan milieuhandhaving/ handhaving ruimtelijke ordening per 10.000 inwoners – VRIND clustering.....	109
Figuur 22 Milieuhandavingscontroles/ plaatsbezoeken ruimtelijke ordening per 10.000 inwoners – VRIND clustering.....	110
Figuur 23 Milieuhandavingscontroles met overtreding/ plaatsbezoeken ruimtelijke ordening met schending per 10.000 inwoners – VRIND clustering.....	110
Figuur 24 Aanmaningen milieu en ruimtelijke ordening per 10.000 inwoners – VRIND clustering.....	111
Figuur 25 Aantal klasse 1, klasse 2, klasse 3 en hinderlijke maar onvergunde inrichtingen in 2020.....	112
Figuur 26 Aantal zaken geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest inzake milieu en ruimtelijke ordening en procentueel aandeel (t.o.v. het totaal aantal dossiers) overgemaakt aan de gewestelijke beboetingsentiteit.....	114
Figuur 27 Aantal zaken (milieu en ruimtelijke ordening) geseponeerd omwille van opportuniteitsredenen en procentueel aandeel (t.o.v. totaal aantal dossiers).....	116

12 AFKORTINGEN

CITES	Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten
COL	Omzendbrieven van het College van procureurs-generaal
DABM	Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
DJSOC/Milieu	Dienst leefmilieu van de Directie bestrijding zware en georganiseerde criminaliteit
EEG	Europese Economische Gemeenschap
EG	Europese gemeenschappen
EU	Europese Unie
GAS	Gemeentelijke administratieve Sanctie
HAVILAND	Streekintercommunale voor het arrondissement Halle-Vilvoorde
HHC	Handhavingscollege
HRH	Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering
IGEAN	Intercommunale grondbeleid en expansie Antwerpen
IGEMO	Intergemeentelijke vereniging voor ontwikkeling van het Gewest Mechelen en Omgeving
INTERLEUVEN	Intercommunale van gemeenten uit het arrondissement Leuven
IOK	Intercommunale ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen
LEIEDAL	Interlokale vereniging voor streekontwikkeling in Zuid-West-Vlaanderen
MaCH	Mammoth at Central Hosting - dossierbeheersysteem Openbaar Ministerie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OHR	Omgevingshandhavingsrapport
RO	Ruimtelijke Ordening
SOLVA	Intergemeentelijke samenwerking voor streekontwikkeling in Zuid-Oost-Vlaanderen
VCRO	Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
VENECO	intergemeentelijk samenwerkingsverband van 25 gemeenten rond Gent
VHRM	Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu
VLAREBO	Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming
VLAREM	Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning
VLAREMA	Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
VPV	Vereenvoudigde processen-verbaal
VRIND	Vlaamse Regionale Indicatoren
VTE	Voltijdsequivalenten
WVI	West-Vlaamse Intercommunale

////////////////////////////////////

Departement Omgeving
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
omgeving.vlaanderen.be